چونغر

سلیمان لایق

چونغر

سلیمان لایق

د افغانستان د علومو اکادیمي

د ژبو او ادبیاتو علمي او تحقیقي مرکز

پښتو ټولنه

دوهم چاپ

۱۳۶۱

نا پایه چونغر

انسان دځه لپاره د طبیعت په پېچلې هستي کې دا ستوما نوونکي مزلونه لنډوي. دځه شي په لټه کې دی او ولي له پر له پسې منډو او هلو ځلو څخه لاس نه اخلي ؟

ژوند او په سړي کې د دوام یوه نا پا یه تنده ، د هستېدو یوه مقدسه لمبه ، په نړۍ کې د ټولو رنګونو او آوازونو دهستېدو لپاره کار کوي،تر څو زموږ په کوچنۍ سیا ره کې د پېروونو دسترې هستي او تر هغو د را چا پېر شوي ما حول غوښتنې او د نظم او توازن سنفوني پر مخ بوزي او هغه څه ته چې موږ لا سم نه پې پوهېږو کما ل او جمال ور کړي .

د کوچني انسان منلېږ او هلې ځلې د ستري هستۍ د رشد او تکامل د رضابخشونکې جبر د ژوند ناموس دی. سړی نشي درېدلای او طبیعت نشي درېدلای.

دانسان تکل او تفکر، دهغه منډه او چیغه دستر او ناپایه طبیعت د دوام د ضرورت یوه برخه ده. دی ځان دهستوونکې په مقام کېويني، نګېري په ځان کې نه ځاییږي او لکه طبیعت ناپایه دی، رنګونه او عطرونه، آوازونه او پروازونه او هره هغه ښکلې جلوه چې د طبیعت په اجزاوو کې څپې وهي، له ده څخه رازېږي او په ده کې ختمېږي، خو واقعیت داسې نه دی کومه منډه چې پیل شوې ده پای نلري. هیڅ بربښنا، هېڅ تالنده او هېڅ حرکت نه ختمېږي، یوائې خپله بڼه اړوي او په نوې بڼه او لا نوې بڼه کې ابدي جریان مومي.

دیوه کوچني اور اورکې چونجي دوزرونو رڼا او دګل پرپاڼه دیوې پرخې د څاڅکې ځلا پای او انجام نلري. بلکې د هستۍ په لویه غېږه کې له یوې جلوې څخه بلې ته او له بلې نه بلې ته ځای بدلوي او د ترکیب او تجزیې په ضروري خلود کې د ابدیت پر ناپایه واټ باندې لار وهي او د بې انجامه مقصد خواته ور ځغلي.

هغه تاو او تودوخه چې په ما کې دچونغر کوډګرو جلوو را پیدا کړې ده، دهمدې ابدي جبري تکل او ددې نه تمامېدونکې ترکیب او تجزیې دبهیر دپرله پسې څپو د لایتناهي څاڅکو یو واحد فرد دی. داسې فرد چې کله لکه اوښکه دغمونو او دردونو راز سپړي او کله لکه شبنم دګلپاڼو په رنګینه غېږ کې رغړي.

چونغر څاڅکی دی خو لکه زه، لکه انسان ناپایه دی. هغه به ترکلونو کلونو زموږ دشپې رنګونه او عطرونه د مستقبلونو له را غوړېدونکو رنګونو او عطرونو سره ترکیبوي او نن ته به په سبا کې دوام ورکوي.

سلیمان لایق

۱۳۶۱ر۵ر۲۵

د زړه آواز

زما وطنه

اې زمـــــا ښـــکلي وطنه زمـــــا تنه
زما کوره، زما گوره ، زماعـــــدنه
چې نارام شم ته مې ویاړې، ته مې نازې
ستا زانـــــگو د باباغېږ د مـــــور لمنه
زما په ډډو دگلانـــــو پا لنگ لگي
که هر څومـــــره د ستا خاوره شي اغزنه
په درو کې، په سیندو کې، په رغو کې
په هر گام کې دې د ژوند سندره پلنه
هره تیره دې له شور او زوره ډکه
د فـــــرنگ د یرغـــــلو دندان شکنه
ستا په ښنو کې سپېلنی شم ویاړنی شم
اې زمـــــا ښـــکلی وطنه، زماتنه !!!

د پښتو کوره

اې د اشيا تاجه د لرغونو عظمتو کوره
گران افغانستانه، د زړه سره، د پښتو کوره
مينه دې خوځېږي زما په شعر کې څپې څپې
اې د لوړو غرونو او سيندونو او درو کوره
ستا په طبيعت کې، طبيعت هم رزمي شوی دی
اې د سېلاوونو او واورينو توفانو کوره
هره لوېشته خاورې دې کتاب کتاب خبرې دي
اې د روايــاتو، مذهبو او ترانــو کوره
ښــاد دې يې، آزاد دې يې، ودان دې يې!
کور دامنيت دې يې، کعبه دهر افغــان دې يې!

زلمي ته

راوزه، له دردو او ارمـــــــانو سره راوزه
له عـــلم او له كتاب او له فكرو سره راوزه

له گوټ دانزوا نه چې كلونه پكې ناست وې
د ژونـــــد د حقيقت له فلسفو سره راوزه

فرصت د ځغلېـــدو بيا زمانې درته در كړی
ميـــدان د امتحان ته له جلـــوو سره راوزه

غـــــوړونه له زړو زړو خبرو ستړي شوي
له نويو مضمــــونو او ترانـــــو سره راوزه

ددې ښـــكلي وطن دنيمـــگړتياوو تلافي ته
له عشق او له وفـــــا او نهضتـــو سره راوزه

اې ځـــــوانه اې افغـانه اې دعصر رازداره
له ښڅېړ حـــــرارت او له لمبـــــو سره راوزه

د ملګرو کاروان

په په مشرق کې بيا روان دی توفان ورو ورو
ځکه خوځي مې په زړه کې ارمان ورو ورو
دافغـــان دوحدت سېـــل راروان شوی
پرې ډوبېـــږي وطني پرنـــګيان ورو ورو
د ژونــــد باد له ابا سينه راخو ځېـــږي
خوځوي د بـــاغ د حورو زلفان ورو رورو
بيـــا په زړه د هنـــدو کش کې اور بلېږي
ترې تاوېـــږي دوطن پتنـــګان ورو ورو
نه پوهېــــږم زمانه په څه تدبيــــر ده
چې را باسي له رمې نه لېـــوان ورو ورو
له نـــاوې د آبا سيـــن تر آمــــو سينه
را غوړېـــږي زما د هيلو ګــلان ورو ورو
دا ويـــران ويجـــاړ وطن به ګلستان شي
چې پې اوري زما داوښــکو باران ورو ورو
زړه مې ځـــکه دوصـــال له ميو مست دی
چې ځوځېږي د ملــګرو کارولن ورو ورو
د «لايق» د سينې تـــاو به بهــــر نشي
څو پاخه شي دغه نوي ځـــوانان ورو ورو

دخولو باران

ژړوي مې تېر يادونه د شباب
زه كه څه يمه دغرونو ځيږ افغان
يو ځل دومره مهلت را كړه چې اوبه كړم
ستا د شونډو په شربت تږى ارمان
پړېړده پړېړده چې راوسپړي گلونه
دا تېره تېره اغزي د بيابان
كه لا سونه د باغوان واى خو ځېدلي
لا په خوابه دابېديا وه گلستان
هره لوېشته يې دميني منزلگاه وه
داوطن چې اوس لوخ شوى په دا شان
هره تيږه د وطن بچو ته ژاړي
خو افسوس چې څوك يې نه اوري فغان
دلړمو او مارانو په ځاى پړېږده
پرې خواره شي سندر غاړې بلبلان
هره څنډه به يې رشك دفردوس شي
كه پې سم شي دخولو گرم باران

د پسرلي دېوې

دا اورونه په بېـــــدياوو کې بلېـــږي
که د سرو گلو غوټۍ دي چې غوړېږي؟
د خــــــاټولو قافـــــلې دي راروانې
که د سرو ميــــو پيالې وېشلې کېږي؟
نوي نوي قـــــوتونه، آرزو گـــانې
په رگـــو د بزگــــرانو کې نڅيږي
څوانه گوره چې فرصت درنه لاړ نشي
زمـــــانه انتظار نه باسي تېرېږي
د وطن فضــــا هوا او دښتې غرونه
د زلمـــــــوله ارمانو ســره سمېږي
زمـــانه به پرده پورته کړي له کاره
د زاهـد زړگی که چوي که ويليږي
چې په سر کې يې هوس د مستۍ نه وي
هغه کـــام نه پورته کېږي ، نه رغېږي
پسرلی به نـــوي زېـري راوړي
چې د فکـــــــر مسيحا پکې خوځېږي

دپنجشېرباز

خــــومره زړوردی دا دغـــرونو د پنجشېرباز
زړه له زمـــري باسي په منــګولو دا سرتېرباز
ما دخنـــــج[1] د پا سه په ډبـــروکې ليد لی دی
يوه رپ کې د ستـــرګو، له نطره شي بيا تېرباز
زوريې دسېلاب ، منډه بربښنا ، حمله يې تندرده
سترمظهـــر دخلکـــو دقدرت دی دغه هېرباز
ژرنده دآسمان يې که د سرپه کـــاسه وګرزي
تېټ به نشي چـــاته دا مغــــرورد غه دلېرباز

---

۱ ــ په پنجشېر کې يوه دره ده .

دکباب بوی

زړه مې په دردو کې بنــــا کړی پېـــچ و تاب
نه پوهېــږم اور دی ، که جنــون ، که ا نقــلاب
اوري له قلـــمه مې دردونه په خبـــــــرو کې
ووایه ناصحه څنـــګه بند کــــړم دا حساب
ورانه میخــا نه کــړې نه پوهېږم څه پې شوي دي
ولي پـــکې نشته نه ســـاقي او نه خــراب
نه دلته په جوش او په مستۍ کې څوک نڅا کوي
نه پکې مطـــرب شته نه مـــلګري نه ربا ب
نه هغه صـــوفي شته چې صفا د بایزیـــد لري
نه هغه شیطـــا ن شته چې آدم یې که خــراب
لارې د مسجـــد او میخـــانې دواړه تړلې دي
نشته دی توفیـــق نه دثـــواب نه دعـــذاب
نه په دې چمن کې یو شین ډکـــی د ګیـــا وینم
نه په دې بستان کې یو بلبــــل او یا ګـــلاب
زړونه یا سینې دي د حرمـــا ن په لمبو سوې دي
بوی که چېرې جګ شي د وریت شوي یا کباب

پښتون زلمی ته

گرزه مـــــلا تړلی له وســــلو سره
جـــــار دي شم زلمیه له پښتـــــو سره
زړه د دښمنـــــانو دي لــړزانده وي
ستــــا د شجاعت له زلـــزلو سره
خـــــاوره د وطن بې میـــو مسته ده
ستــــا داحساساتو له څپـــو سره
زما قـــــلم او ژبه د تر خـــاورو شي
سم که نشي ستــــــاله قد مـــو سره
پل کېږده چې ستـــر گې درته کېږدمه
زړه ســــره، له سر او له لېمـــو سره
فخر کوه خــــانده چې در جار شمه
داوطن د تـــادی لوړو غـــــرو سره
گرمه کړه گــــــرمي دخپلوا کۍ پسې
اې د اور بخــــــر کې له لمبـــو سره
باز که ستـــا په کور بې ځایه والوزي
وبه سوځي ځـــــاله له بچـــو سره
جاردې شمه، جاردې شمه، جار دې شم
جـــــار دي شم زلمیه ، له پښتـــو سره

زړورزړه

که لایق د خپل هیواد وفادار نه وای
هسې رنګه به هېر شوی او خوار نه وای

که مې زړه د زړورو په لار نه تللای
هر طرف به پې د تورو ګوزار نه وای

که مې غږ د خلکو نه وای اوچت کړی
د تورونو په چپا و به آزار نه وای

شاعری ته به مې لاس نه و ور وړی
که مې قام سره د زړه اختیار نه وای

زمانې که زما درد وای ازمویلی
هسې رنګه به ساکت او کرار نه وای

ما به څله زړه نیوو د اور لمبو ته
که له ژوند سره مې خیال د قمار نه وای

قافله

بې مطلبه بې مطــــــلوبه هره خوا وهي گـــــامونه
نه پوهېږم كــــــوم پلو ځي دا زمـــوږه كاروانونه

په دې گډې قافـــــلې كې نه مجنون شته نه ليلا شته
چاته يوسو ارمــــــانونه ، چاته وژاړو غمــــــونه

په دردو يــــــو اخته شوي ، نه طبيب شته نه دوا شته
څه بې ځــا يه كتېـــــد لي دا زمــــوږ زاړه دردونه

كاشكې نه واى يو ځاى شوى له دې وراني قافلې زه
يا بدله واى دا ځمـــــكه او يا نور واى دا كــــلونه

ويښ به نشي دغه قــــوم كه نغمه شم سر تر پـــايه
كه رباب غونـــــدې گويا شي د لايق د زړه تــارونه

د خلکو بيرغ

د فکر په ټالــــــونو کې زنګېــــږمه زنګېږم
د غم په دريابــــــونو کې غرقېــږمه غرقېږم
چې وينــــــو د بې دردو کې ونشوم لمبېدلی
په اوښــکو کې مې پرېږدي چې لمبېږمه لمبېږم
ناصحه زما لمبو ته غرض مه کړه غرض مه کړه
ما پرېږده پخپل اور کې چې سوځېږمه سوځېږم
آدم يم د درخو په لــــور بې واکه بې اختياره
روان يم په دې هيــــله چې رسېــږمه رسېږم
د قوم په دماغ کې چې کــوم نوی توفان راشي
د شعر په جـــــامه کې زه نځېـــــږمه نځېږم
د خــــلکو د قدرت په لاس لوېدلی يو بيرغ يم
د دوی په احساساتـــــو کې رپېـــــږمه رپېږم
زه څه يم دا اولس دی چې هر لورې ته مې بيايي
د دوی تر ارادې لانــــــدې خوځېږمه خوځېږم

دعصر ساز

بیا ساقي راغلی ترخــــو میو ته بلل کوي
اوریې په پیـــالو کې اچولی ازمویل کوي

سازنن بل آواز، بله نغمه، بله مـــزه لري
عصر زېږولی د ذوقـــونو سمـــول کوي

فصل د گلونو د اشیا په لـــوړو غرونو کې
غلی خو ځېدلی د کامـــونو خوځول کوي

خوند د زاهـــدانو له تقوا شخه وتلی دی
زهـــد ریایي شو د زهـــادو شرمول کوي

دا بـــلاا نسان بیا په رگـــو د کائناتو کې
ورو ورو لگیا شوی د اسرارو لټول کوي

هیلې د وطن د ولسونو زمـــا په شعر کې
نویو ارمانو ته د فـــکرونو اړول کوي

ګیله منه مینه

په بهانو مې له خپـــــل ځانه شړې
چا ته ګیــــــله چـــاته ژړا وکړم

پخچپـــــــله سهو نه پوهېـــــږمه زه
د کـــــومې عفو تمنـــــا وکړم

نه مې مني او نه مې زړه راکـــوي
چـــــا ته شـــکوه ددې بـــــلا وکړم

لېـــونی زړه مې نه صبرېږي وروړو
چـــــا سره کېنمه ســـــــلا وکړم

رقیب زمـــــــا د عمر غم خـــوړلی
ژړا د نن که د سبـــــــا وکـــــــړم

اشنـــــا بېلېـــــږي، زړه اشنا لټوي
عذر د زړه که دا شنـــــــــا وکړم

په دې بې درده دنیـــــا ګی کې ربه
له چـــــــا نه هیله دوفـــــا وکړم

ساقي ته

ساقي لاس وړه پيمـــانې ته چې ځنډېږي
د زمـــــان قـــــافله درومي نه دريږي
څو چې ستـــــر ګې وازوو بهار به نه وي
ځواني خوړ شاني يو خوب دی او تېرېږي
نه په عمــــــر څه بـــاور شته نه په حسن
څوک خبر دی چې سبالمر به پې خېژي
خــــــام حريف د خم مدار ته منتظر دی
بدمستي د تاک په پــــــانو کې نڅېږي
خوبان خوشي خپـل جمال ته غره شوي
د ګــــــل پاڼه په يوه سبــــــلې رژېږي
هغه لوښی چې کـــلال د زمان جوړ کړي
خامخـــــــا به د هغه په لاس ماتيــــــږي
ساقي را کــــــړه پيمانه پروايې مه کړه
ښه پوهيـــږې چې څه کېږي هغه کېږي
د زاهـــــد دا کــــــردې او جفــــا ګانې
تش په ميــــــو عــــــلا جېږي او هيــــرېږي
ژر مې مست کړه چې فضول عقل مې وژني
دا فضا مـــــــا لره تنګه کيــــــږي

لنډ عمر

څو غوټۍ ورته خنــــد لې بهار تېر شو
لا مســکا یې کړې نه وه چې وار تېر شو
د شېبو د تېـــرېدو په هنـــگامه کې
ژوندون ستر گې خلاصولې قطار تېر شو
ما پیـــاله پورته کوله چې ځان تود کم
زه لا نه و مه تود شوی انـــگار تېر شو
رنځور زړه مې رغاوه د یار په ستر گو
د بریښنا په منـــډه یار او بیمار تېر شو

عاشقانه تپوس

ما ویل په پښو مې درست جهان در پسې وغوښت
دې ویل آګا یم په دې در بدرو زه
ما ویل زخمي زړه به مې څوک دارو درمل کړي
دې ویل په ښکلو او خوږو خبرو زه
ما ویل درست عمر مې په داد او فریاد تېر شو
دې ویل پوهېږم په دې بې اثرو زه
ما وې په سینه دې دوه کوترې دي رپېږي
پرې مې بږده چې لو بم پې دې دوو کوترو زه
ورانه له خندا شوه وې یې: نه نه نه نه نه
څوکې به در نکړم ددې دوو وزرو زه
ما ویل که مړ شوم کوم نظر به مې ژوندی کړي
دې ویل په دغو دواړو جادو ګرو زه
ما وې رقیبانو را تریخ کړی زما کام دی
دې ویل چې خوږ بې کم په سرو شکرو زه
ما ویل زما په ګریوان نشته مرغلرې
دې ویل جړاو بې کم په مرغلرو زه
دې وې ملایان زموږ په مینه خبر شوي
ما ویل خبر یم په دې بې خبرو زه
دې ویل په ښار کې وفادار ملګری نشته
ما ویل چې خیر دی د غرو کمرو زه

عشق دریاب دی

بيا ليـــــــلا د چا پښو ته غـــــــوړولې سلسلې دي
چې نسيم له غـــــــرو را وړې دعنبرو قافـــلې دي

زړه مې پرېښوده فرياد ته، بې فرياده زړه به څه کم؟
سرنوشت دعاشقـــــــانو همدا سوې غلغلې دي

بېـــګا خوب کې بې سببه، له سپوږمۍ نه وېرېدمه
ګوندې بيا ديار په زړه کې پيدا شوې څه ګيلې دي

په مستۍ کې ســـــاقي و وې: تشوئ يې تشوی يې
که څه شته دي په دنيـــــا کې دا د ميو قلقلې دي

بلبل وينې غورځـــــــولې د ګـــــــــلانو پر اغزيو
پتنګ وويل په اور کې: دا اولې مرحـــــلې دي

اې زما لېونی عشقه ځـــلاند اوسه، ژوندی اوسه
هر مشـــــکل دې لذتونه، هر آفت دې حوصلې دي

عشق درياب لايق حباب دی په هر موج هره شېبه کې
ټکـــــرونه، تندرونه، محشرونه، زلــــــزلې دي

د پښتو اجاره دار ته

د پښتو اجـــــاره داره، بيـــادې څه دام غوړولی
بيا دې کوم يو ايسار کړی، بيـــادې کوم يو کړولی
بيـــا په زړه کې چا ته گوا ښې، بيـادننه چا ته اېشې
بيـــادې څوک په ننبه کړی، بيا دې کوم يو نړولی
ته په خود يې که بې خود يې، دا په څه شي لوبې کاندې
دغـــه ژبه د ملت ده ، نه د هــــــرې ښې څلی
مه له ځانه څه ترې باسه، مه له گېـډې څه ور باسه
دا بنيــاد دپښتنو دی، ډېر منـــلی ډېر سپېڅلی
هر زلمي ته مه خرنډېږه، پخپـــل فکر مه تينگېږه
زمانه لـــکه سېلاب ده، وړي هر زوړ له کـاره تللی

اې هيلو!

لري شئ اې هيـــلو له مـــالري شئ
وتښتئ، پردۍ شئ، مـــــروري شئ

مه ژاړئ زمــــــا په دردو مه ژاړئ
اې زمـــا غريب سترگـــو ډبرې شئ

اوښـــکو زما له ستر گو څخه والوزئ
غـــاړو کې دنورو مرغـــــــلرې شئ

اې زما دژونـــــد ترخو ترخو غمـــو
وخوځئ شعرونه شئ، خبـــرې شئ

اې دخــــــلکو هيــلو زما په شعر کې
پورته شئ آسمــــان ته لرو برې شئ

تندر شئ، برېښنا شئ ، سېلاوونه شئ
تورې توري وربځې شئ ، څپرې شئ

اوښتی بخت

زړه مې په غمـــونو کې گـــډ پرې بېتابي کوي
سېل مې له لېمو نه را روان دی خــــرا بي کوي

هیله لېـــونۍ شوه، رنگه بنـــــگه بې جلبه ځي
نه منې خبــــرې مې پېښې د شـــــرا بي کوي

سامې ښکته پورته ځي، نغمې د سوزو سازو هي
ژونـــد نارامه کړې ده پېښې دربـــا بي کوي

وســوله سینه مې د دردونو له گـــرمۍ څخه
لارترې ورکه شوې سوځـــول د کبابي کوي

لارې د سارا او د ځنــــــگل دواړه تړلې دي
عقل گمـــــرا شوی ادعـــا د نوا بي کوي

زه لایق د هسې بدبختـــۍ او جفـــــا نه ومه
بخت په بله مخه اوښتـــــلی خـــرا بي کوي

د ژوند فکر

د ګـــل خنـــداماته ژړا را ولي
ستر ګو ته شونـډې د اشنا راولي

د پروانې تـــرا يرو وګــــــرزمه
چې بـــوی دمينې او وفـــا راولي

ســـــاقي په مستو لبـــونيو کتو
مستان بې ميـــو په نخـــا راولي

د ميخـــــانې دانننـــــي دودونه
زلمــــــوته هيله دسبا راولي

نوي خيـــالونه هديرې ته زموږ
دژوند لپــــــاره مسيحا راولي

دعاشقـــانو ژړا او مات رنګونه
فرعـــون دمينې ته موسا راولي

لايق خپـل کام ته د ادب په ژبه
فـــکر دژوند او دبقـــا راولي

زهد شكن ښايست

ستا د حسن په سپېـــــدو كې خوځېـــد لې زلزلې دي
د آسمـــــــان له سخته زړه نه پورته شوې ترانې دي

نه پوهېږم څه محشر دی ستا د ستر گو په گردش كې
چې يـــا ران يې نېشه كړي بې د ميـــو له پيالې دي

ستا د سرو ستر گـــو له تاوه كباب شوي لړمـونونه
دا لالونه كه ياقوت دي، كه سكـر وټې كه لمبې دي

هر ښايست چې تجلی كړي زما په شعر او انديښنو كې
ستا د تيـــو يا د ستر گـــو يا د زلفو كرشمې دي

ستا له هسې جلوې جار شم چې زاهد يې په ملامات كه
كړنگــولي يې جامونه ، ننگـــولې ميخـــانې دي

څه به هڅه د طاعت كـړم ، څه به هيله د جنت كړم
ښه پوهېږم ستا په عشق كې تورې شوېې خاتمې دي

لا يق دومـــــره ساده ندی چې دوصـــل تمه دار شي
ستا دغېـــږې په ارمان كې ډكې شوې هـد يرې دي

وحشي طبعه

نه منت د خـــرابات وړي نه مننه د حـــــرم کړي
څه وحشي طبعه لرمه چې له ټـــولو څخه رم کړي

د ملـــگرو خامي هيلې هغه چارې په ما کـــاندي
چې تبۍ يې په غنـــم کړي حرارت يې په شبنم کړي

زړه مې بس چې د يـــارانو ځان ځاني آزرده کړی
نه دچا په خندي خـــاندي ، نه د چا په غمو غم کړي

د صحرا له سره شفق نه د جنـــــون پيغـام رارسي
په آدم چې مينې وکـــړې هغه چارې په ما هم کړي

پريشان توفـــان خوځېږي د درخـــو د څنو موج کې
را ته ښکاري دا سېلاب به زما د زړه خونه برهم کړي

گوشمالي د حـــــوادثو هغه چارې په ما کـــاندي
لکه گوتې د مطـــرب چې د رباب په زيروبم کړي

ساقي مـــړ کړم حسرتونو ، خاورې شويو ارمانونو
يوه ترخه پيمانه راکړه گوندې وي چې څه مې تم کړي

دګلانو بستر

بيا مې ساقي وليد د خيالونو په خـــوبونو کې
بيا دجنت حورې راته نا څې په جــــامونو کې

زه د ســـــکندر دآيينې څه ګـــــدا نه يمه
زه هر څه ليدا ی شمه د ښــکلو په مخونو کې

غـــرونه که لالونه شي طلا شي او زما شي بيا
نه ارزي پدې چې ځواني تېره کم غمونو کې

زه که مې پرست نه يم نو څه به شم او څه به يم
څه پسې به ګرزم دمړې خورې په رګونو کې

زانګم د سپوږمۍ په تنا وو کې له جانان سره
خيـــال چې را سره شي د ښې په جنتونو کې

کله چې د يـــار په سودا پرېوزمه ويده شمه
اوړم په ګــلونو کې را اوړم په ګـــلونو کې

د اور جامونه

ستا په یاد چې پیمانه کړمه او چته
ټول غمونه کې ښکاره شي جام جم شي

دعشق هره ترانه چې له ما وزي
د سرو وینو په لار ځي د زړونو غم شي

هر یو گل ته چې د مینې موسکا وکړم
لاغوټۍ وي چې د بل سړي حرم شي

عشق د هر عشرت پرسته مقام ندی
عاشق هغه چې د اور لمبو ته تم شي

زه د هجر دتوفان یاغي مارغه یم
هر یو تندر چې راکوز شي ما ته سم شي

دا زما تور سرنوشت گوره په څه دی
څوک چې زړه ته رانیږدې کم په ما گرم شي

نه به مخ د مصیبت له ما نه واوړي
نه به جنگ له خپل تقدیره زما کم شي

جگې جگې ساقي را د اور جامو نه
گوندې غم زما د زړه د ټول عالم شي

اندېښنې

یا زما ستـــرګي ښــکلا نه پېژني
یا په دې عصـــر کې ښــکلا نشته

ساقي که هر څومره پيالې ګرځوي
خـــو د يارانو اشتـــها نشته

پدې سړو سړو ذوقـــو کې مګر
څاڅـــکی د مينې او وفـا نشته

يـــوائې پـــاتې يم ژړا راځي
په دغـــو خـــلکو کې اشنا نشته

تورې په تېـــکو کې زنـګنې شولې
توان د جهـاد او د غـــزا نشته

په دې نوکـــاره حريفانو کې هېڅ
فـــکر د ژوند او د بقـــا نشته

په دغـــو سوځنده لمبـو کې ربه
يوه ګـــوشه د انـــزوا نشته

ګيله

زمـــــا دردونه که دوا نلـــــري
د تــــــا ښايست هم څه بقــــا نلري

د پيغلتوب په شرنګ مغروره مه شه
دا يوه برېښنــــــا ده او وفــا نلري

ما ته وعدې د نن سبــــا مه کوه
عمـــــــر مهلت د نن سبــــــا نلري

ستر ګې چې ژاړي ګناهکارې ندي
د غـــــم چينې بله متـــــــــا نلري

ليــــــونی زړه مې وايه چــا ته بوزم
هغه بل لــــــوری بې له تـــا نلري

زمــــــا د صبر پيـــــا له ډکه شوله
دتا عـــــــذرونه انتهـــــــا نلري

د دردونو یار

آشنا ساقي شه چې خمـــار لرمه
د زړه په سر د غم غبــــار لرمه

ما ته د حـــزم نصیحت مه کوه
زه له خپل ژوند سره قمـار لرمه

له اوره ډکې کړه پیـــالې د میو
چې نن دســـولو انتظار لرمه

له وښیـــارانو تښتېدلی یمه
له لېـــونیو سرو کـــار لرمه

ملا که ویاړي د جنت په حورو
زه د دردونو افتخـــار لرمه

لکه ډېـوه سوځم او ژوند کومه
کاروان د اوښکو سره لار لرمه

له دې نازکـو خیـا لونو سره
د ګل په پـا ڼو کې مـزار لرمه

مروره زړه

زړه مې ويلي کېږي له کــوګله ځي
نور دژونــــــدانه له دې مشله ځي

عصر بد هـــــوادی وفا نـــکوي
څه چې له مـــا ځي له دې کبله ځي

وا يي محتسب اختيـــار نشته دی
هر څه چې روان دي له ازله ځي

وســــوم د دردو له انتظار څخه
ميـــــل مې جنون ته کله کله ځي

وايي چې کوږ بار مزل ته نه رسي
دلته بې درنـــګه تر مـــزله ځي

زړه مې مـــرور دی له مــلګرو نه
هرې خـــوا ته تښتي له کــابله ځي

ځان له جهان

په زمـــــا زه دې ښه پوهېـــــــږمه زه
بيـــــــا دې په دام کې نه بنديـــږمه زه

يو ځــــــل چې والوتلـــــــم وا لوتمه
بيـــــا دې په لـــــــوبه نه غولېږمه زه

په تزويرو دې را ستــــــون کړی ومه
اوس په ځنځيـــــــر کې نه تمبېـــږمه زه

بيـــــا په خـــوږو کې زهــر مه را کوه
اوس وښيــــــار شوی يم پوهېــــږمه زه

ځمه او ځـــــــــان لره جهـــــــان لټوم
ستــــــا په جهـــــان کې نه اوسېږمه زه

که مې په زړه کې ستــا تصوير وخوځي
د غـــــم په اور کې به يې سيــــــزمه زه

تېروتلی عشق

ډېر کـــــلونه تېر شول چې له تا نه جلا شوی یم
وړی اند ښنـــــــو یم مجسمه ســودا شوی یم

هر گل چې خنـــدلي یو ځل ما ورته ژړلي دي
هر اور ته پتنـــګ هرې غنچې ته بورا شوی یم

هر څو که زمـــــا گنـــــا له تا سره لا پټه ده
څه وکړم مگر چې خپل ضمیر ته رسوا شوی یم

نورو که خنـــدلي خپل اقبال ته یې خندلي دي
زه خپــــلو غمو ته نا څاپي په خنـــــدا شوی یم

بې تودوخې مجلس

زه د خپـــل زړه په دردونـــو نه پوهېږم
خلك خـــاندي خپل تقدير ته زه ژړېږم
په مجلس کې حـــرارت د پـرون نشته
هره ورځ چې نـــوې کېږي زه سړېږم
حريفـــان په چيغو چيغو تظـاهر کړي
ساقي خا نـدي په دې وزه زه شرمېږم
په مجلس کې چې د مينې مستي نه وي
په تش ميـــو نه ګرمېــږم نه مستېږم
ساقي جـــام او پيمانه دې ېېرته واخله
زه ګـــوشې د جومـــا تونو ته ستنېږم
هلته لرې به يوه ځـــانته ډېـوه بل کړم
پټ د ننه به په زړه کې ويـــلي کېـــږم
ګونـــدې وي چې په ګو شه دانزوا کې
يوې پاکې تمنـــا ته وخنـــــدېږم

لنډ ژوند

که لـــــو گی شي زما د ژوند بيخ و بنياد
زړه به سوړ نشي د دې ښـــــکلي جـلاد

دا چې يار ما د هر گـــــل عندليب بولي
د غمـــــا ز په خوله يې کـــــړی استاد

دا سنـــــد زما د وفـــــا ندی نو څه دی
عشق مې سوځي او زه نه کـــوم فـــرياد

زما او يار ترمنځ چې سل پردې پرتې وي
د قبـــول غوږ ته به څنــــــگه رسي داد؟

په ناکـــــــامو لارو بوتلمه خامـــــانو
په عبث کې رانه عمـــــــر شو بر بـــاد

کاشکې دا بې خونده عمر مې بدل وای
په يوه رپ لـــــــکه برېښنا مگـــر آزاد

خاندي لبونی

خاندي لېونی چې په جنون کې به لا څه وي ؟
گوره چې دعشق په موج خون کې به لا څه وي ؟

مست چې د ساقي په يوه عتاب پياله نسکوره کړه
خدا زده د زاهد په شبيخون کې به لا څه وي؟

خام په يوه جلوه د ترکو ناز بې سده کړی دی
گوره چې د مينې په تړون کې به لا څه وي؟

موږ ته له زړو نه لا زاړه غمـــونه پاتي دي
خدازده چې دعصر نوي يون کې به لا څه وي؟

تـــورې چې په سپينه ژبه سر دانسان لري که
گوره د اتوم په سره لړمـــون کې به لاڅه‌وي؟

سر زما د قـــوم همېشه نورو ته خاورې شو
آيـــا چې په برخه د پښتون کې به لا څه وي؟

خوځې زلزلې بيا دنړۍ په تنـــا وونو کې
گوره چپاوونو د گـــردون کې به لا څه وي؟

دا کوچنی څاڅکي

څه کوي دا سره کوچنۍ وربځه له آسمــان سره
څه غواړي ډومبسکی (۱) له موجونو دتوفان سره

ولي دا مجبـــور بشر نـــارې دآزادۍ وهي
څه دي د لاس ماتي دمـــړوند له امتحـــان سره

نه نه اې شاعره! ته وهمـــونو غولـــولی یې
گوره چې لا څه کړي دا مجبور له این و آن سره

دا ماشوم ډومبسکی په وهمـــونو کې اسیر ندی
دا بخــــر کی وربځه سپکه نده له آسمان سره

دې وړو ته گـــوره په واړه نظـــر ونه گـــورې
مل که یې قطره نه وي نو څه دي له توفـــان سره

دا وړې قطرې به عالمـــونه لاندې باندې کړي
یو که شي له میـــل دمـــکان او دزمــان سره

مه اخله نظــــر بلنــد نظره له دې تېتــــو نه
سپک به دې شي وزن د جـــگوالي له میلان سره

د قافلو هادی

باز دهنـــــدو کش يمه اتل دلـــوړو غرو يمه
ننـــګ يمه، غيـــرت يمه، بخرکی د پښتو يمه

رېږدي زما له تورې ددښمن زړه لا په قبـر کې
اوريمه، توفـــــان يم، محـــــرک د زلزلو يمه

ولس لرم، وطـــن لرم، ماضي او مستقبـــل لرم
بهنده تاريـــــخ يم، مـــــؤلد د حـــــادثو يمه

لاس د تجـــــاوز ته د هيـواد په هره پيڅه کې
تنـــدريم، سېـلاب يمه، برېښنــــا د آسمانو يمه

تـــــوره دغضب يم دښمني د د ښمنـــــانو ته
خپـــــلو سره خپل يمه شـــــــکره د شودو يمه

څوک يمه؟ سپايي د آزادۍ او افتخــــار يمه
زوی دلـــوی افغان او قهرمان د معرکو يمه

نوي ژونـــد ته لارکـــوم له نويو ارمانو سره
ځوان يمه، افغان يمه، هادي د قافـــلو يمه

ځوانانو ته

په دې بــاغ کې نه قمــري شته نه بلبـل
نه يو بـــوټى د گيـــا شته نه د گـــل

نه دژوند سنـــدره خپـــژي له ربابه
نه دچـــا په چـــا خنـــدا شته نه ژړل

په ترميـــم د دغې وراني ميخـانې کې
لاس مات شوى د تاريـــخ او تحـول

ساقي مـــالره يو هسي مى تيـــار که
چې پې هېـر کړم که تړل وي که وژل

هغه باغ چې د باغوان له وينو روغ وي
هلته نه ښـــايي مستي او نه خنـــدل

گـــلان ندي دغه ويني د باغـــوان دي
چه هر لـــورى ترېنه خپـژي جل او بل

د بلبـــل د طبعې ساز کـــله منى شي
په دې جـــاله د فســاد کې او سپـــدل

هره ورځ کـــام ته راځرمه تبـاهي ده
يا زنـــدا ن دى، يا ځنځيـردى، يا تړل

دغه زوړ زور چې وطن يې ويران کړى
دا د ځـــوان نسل طـاعون او يا اجل

دا بـــــوډۍ چې په افسـون د تېرې ژبې
وينـــې زبېښي د اولس په چـــل او ول

څــو په تـــوره لــــري نشي له وطنه
وطن كـــور د استبـداد دی يا غوجل

دوطن ځـوانان به هېڅكله ښاد نشي
څـــو ونه مني په وينــــو لمبېــــدل

توفاني ژوند

لېـــوني کـــړمه ارمـــانو ارمانو
ځـــــان غـــــولوم په تـرانو ترانو
د ښکلي عــرقوم په پيمـانو پيمانو
رقيب ظـــالم او زورور دی ځــکه
يار لټـــوم په بهـــانو بهـــا نو
د محتسب او د مـــــلا له وېرې
شپې تېــــــروم په ويــرانو ويرانو
اې دقوت مغــــوروره مه سپـــکوه
رندان په څيـــري گرېوانو گرېوانو
يارانو ژوندپه شرو شور کې ښه دی
لـــــکه څپې د توفـــانو توفـانو
يارانو مــــړ شوم دمستۍ له زوره
ما گــــــرزوي په ميخـانو ميخانو

د عصر لورته

ستا په هره کـــــرشمه کې نوی ســوز او نوی ساز دی
نوی درد دی، نوی شور دی، نوی طرز او نوی راز دی

ستا دې نوي سوزو سازته بې تعبیره شوو شعــــرونه
ځــــکه ستا دا زلمی حسن له زړو نه بې نیـــاز دی

نه دې زلفې په مـــــلا زانگې تر ورنو او زنــــگنونو
نه دې ستر گې تورې کړې نه دې ستر کې اعجــاز دی

نه دې رم تېــــرو ته ورته ، نه دې چم هغسې شان دی
نه دې هسې وړ انجـــام دی، نه ده هسې وړ آغاز دی

اې دنوې عصـــــرلورې ، چې ســاده یې سر تر پایه
په دې واړه سادگۍ کې دا څه رنګ او څه انداز دی

دعصر لور

اې دنوي عصر او زمانې لورې !
څه غواړې او چاپسې آواز کوې ؟
اې د هندوکش دلوړو غرو زرکې !
بيا څه ابتکار او څه اعجاز کوې؟
زړه دې راته ښکاري نوی شور لري
ځکه کرشمې د سوز و ساز کوې
دود دا سارت تالا کول غواړې
نويو ارمانونو ته پرواز کوې
عصر او زمانه واړه غوړونه شوو
ته چې د دردونو امتياز کوې

ستا لپاره ...

زه چې تل د ژوند تر خو غمونو ژړولی یم
زه چې ناکامیو بد مرغیو کړولی یم

زه چې خپلو هیلو کباب کړی عذاب کړی یم
زه چې هر ظالم لکه یتیم غوندې وهلی یم

زه چې د هر مار او هر زمري د خولې طعمه یمه
زه چې هر نامرد د جفاغشو ته تړلی یم

زه چې لکه دروی د هر شپون ترجماني کوم
زه چې هر محروم خپلو دردو ته غږولی یم

زه چې د قام فقراو ناپوهي د سپېلني په شان
هره ورځ په تېغنه دتورونو اړولی یم

زه چې د ناوړه زمانې په هره لوبه کې
سل وارې په مخ باندې لوېدلی درېدلی یم

ما داهمه واړه ستا په مینه کې زغملي دي
اې گرانه هیواده ! ستا لپاره مې منلي دي

د مینې ژړا

په ما تنګ کړل زمانې سحر او شام خپل
ته اې مسته ساقي مه سپموه جام خپل
د بلبلو چغېدو ته سوځم سوځم
چې ویلای شي ګلونو ته مرام خپل
دا چې شور او شاعري يې را نصیب کړه
زه په خپلو سترګو ګورم سرانجام خپل
د ډېوې اوښکو ته ولې حیران ګورې
عشق له خپلو لمبو اخلي انتقام خپل
چې د مینې په ژړا يې آموخته کړم
ما اخیستی له غمونو نه انعام خپل
تر هغو به خپلې اوښکې پاکې نکړم
څو له خپلو اوښکو وانخلمه کام خپل
ګوندې يار له درانه خوبه را بیدار کړي
مالېږلی د سپېدو په لاس پیغام خپل

کاشکې زه عاشق وای

کاشکې زه عاشق وای دیار وره ته مې ژړلای
ما ورته ژړلای، رقیبانو را شړلای
ما ورته له سترګو مرغلرې بهولای
دې راته خندلای ، په خندا یې ځورولای
زه په وچو دښتو او کمرو کې پسې تللای
دا لکه هوسۍ زما له سیورې تربدلای
ما لکه پتنګ دا په شغلو کې لټولای
دا زرینه وړانګه وای او نه نیول کېدلای
ما لکه ساحل وای خپله غېږ ورته پرانیستې
دې لکه څپه هره شېبه په مخ وهلای
کاشکې دا پښتون زړه مې یوې پېغلې تمناته
ګونګ وای له حیرته لکه پانه رپېدلای
کاشکې دیوې مستې په زلفانو کې وېښته وای
باد دسباوون دیار په شونډو رپولای
هر څه چې وای وای دې خو له دې سکونه خلاص وای
لېږ څه خو ځېدلای ، کړېدلای ، چغېدلای

پښتانه

زنداني آشنا ته (۱)

بوى دكبـــــاب جګك دى له ګــــوګله ديارانو
بيا چېـــــرې چا زړه اينبى په اور د انقـــلا ب
خوځي داجمـــل په زولنـــو کې د غيرت چيغه
عقـــــل د پښتون ته ور کـــــوي نوى شتا ب
زوى د آزادئ دانقـــــــلاب دمور په تي پورې
لولي په خــــاپوړو کې د سرو وينو کتـــا ب
ا ېل به زمــانه شي خامخـــا همدغه طفل ته
رسي به دا طفـــل مرحـــلې ته د شبـــا ب
دو اړه دښمنان دي پاکستـــان دى که فرنګك
توره خوشې نکړې چې ځو پاك نشي حساب
خـــلاص به ترېنه نشې اې پښتونه په زاريو کې
ګــــرزي په خاشاکو کله مخه د سېـــلا ب
سر د استعمــــار د مار پخـــوا تر چيچو وځپه
وخوځه لا وخت شته خپل سنـــګر که انتخاب
ګډې زلــــزلې کړه ددښمن په زنـــدانونو کې
کوز کړه دغاصب زړه ته د تورې اضطراب
جار دې شم، صدقه دې شم، قربـــان دې شم
پام کړه خوشې نکـــړې سره کړئ د انقلاب

۱ ــ دا شعر هغه وخت ويل شوى چې د پاکستان حکومت د پښتنو د سياسي مشرانو دعمومي ګرفتارئ حکم وکړ.

وروستۍ خبره

نا مېنده زړه مې انتظار باسي
ما غزه مې جور دخمار باسي
سترې ستو مانه آزرده مړوند مې
جفا درزم او افتخار باسي
زړه چې دردمن شي خو نارې به وهي
سېلاب چې وخوځي خو لار باسي
درقيبانو سر په سر ظلمونه
موږ مرحلې ته د قمار باسي
ساقي راواړوه کاسې دمیو
نېشه مې تمه د دیدار باسي

اې له عالمه آزرده پښتونه
اې ویر ځپلې غمزده پښتونه
پخپل وطن کې د پردو مزدوره
د آزادۍ په نوم برده پښتونه
ستر ګې لمبې وهي چې تا ته ګورم
اې غولېدلې اې ساده پښتونه
د ژوندانه له سیره پاتې شولې
په درانده خوب کې بیهوده پښتونه
کله به پا څېږې مزل به کوې
اې د مرګي په خوب ویده پښتونه

په زولنو کې به حيات څه وي
داسير قوم به صفات څه وي
سر چې جنون د آزادۍ نلري
د داسي عقل به نجات څه وي
که کام بې عقله ، بې شعوره وي نو
فرق به د زهر او دنبات څه وي
په غلامۍ کې به پښتون څه کوي
ددې پښتون به ثمرات څه وي
آيا پو هيږې د وطن بچيه
چې په پرده کې به نيات څه وي

له زماني سره يوځای

تګ چې له شتـــاب د زمـــانې سره همـــراز نه وي
ژوند کې چې دردونه نه وي ، سوز نه وي ګداز نه وي
چېرې چې ميــــلان پورته آسمان ته د پرواز نه وي
ولس سره چې لار نه وي، انجام نه وي، آغاز نه وي
داسي يوه فضا کې د خپل ځان خاورې کول خوشي
درد خوشي، آرزو خوشي، دفــکر خوځول خوشي

ځوان لره چې ننـــګ لري د سر فـــدا کول څه دي
تورې د پښتـــون ته د کـــړيو مـــــا تول څه دي
عقل او تدبيـــــر ته د کا مـــونو خوځـول څه دي
خلـــــکو ولسونوته دغـــــرونو لـــړزول څه دي
سر که چېرې سر وي خو نشان د افتخــــار دې وي
ننګ دې وي، غيرت دې وي، دتورو ياد ګار دې وي

اې ګـــــرانه پښتونه چې مـــا ضي او مستقبل لرې
بهنـــده تاريــــــخ سره نړۍ ته راوتــــــل لرې
پام کــــوه بيدار شه چې په مخ کې لا مـــزل لرې
حق ثابتـــــول لرې، دتورو خـــــــوځول لرې
ستــــــا ژبه، تاريخ او بېل هيــواد واقعيت لري
ستــــــا ادب او دود ځــانته وجود او حريت لري

ته څنـــګه زغمای شې چې مـريی شې له پښتو سره
خـــرځ شې له ولس او له تاريـــخ او له زانـګو سره
بېـــله خپـــله لار کړې له پلـــرو او له نيـــکو سره
نه نه، داسې نـــدی ، ته پښتـــون يې له پښتـو سره
ستا په غــــرو کې نغښتي زمـــانې غټ قوتونه دي
ستا له خمبېـــرې سره اخشلي توفـــــــا نونه دي

پام کـــــوه زلميه چې نړۍ په خو ځيـــــــدلو ده
لر او بر کـــــــړۍ د غـــــــلامۍ په ما تېـــدلو ده
عقـــــل د انسان ته زمـــــا نه په رپېـــــدلو ده
نور د آزادۍ نه بنـــــــــدګي په کېـــــــد لو ده
ته د استعمـــــــار پاړو ګـــــرانو غولـــــولی يې
واک يې در نه وړی په نطفه کې يې وژلـــــــی يې

د آزادۍ وږمه

شپه د خپـــلواکۍ وه په چمن کې نڅېـــــد مه زه
مست ومه بېخـــوده هرې خوا ته ړنگېـــد مه زه
لاس مې لگـــــــولي وو د ستـــورو په زري څڼو
ورو ورو له سپوږمۍ سره اسمان ته ور ختمه زه
غـــــلی مې نظر د ټېپي شوي پښتـــون لور ته، ته
پټ د زړه دننه، پخپـــــل اور کې سوځېد مه زه

زړه ته مې څپه څپه غمجن شــــــــاني آواز راته
جوش د خوشالۍ کې مې غـورزو ته نوی ساز راته
شپې سره سرې وږمې راوړی بـوی د وینــــو و
روح دابا سين څخه يو نوی سوز و ســـاز راته
ستورې ځلېـــد ل او شپه روانه په ښـــار باندې
ما ته داجمـــــل له زړه نه هسې يـــــو آواز راته:

اې د آرزو گـــــانو، اميـــــدونو او اسرو ربه!
وسپــــړه او وسپړه، زمــــــــا دردونه وسپړه!!
اور مې که، لمبه مې که، ايره مې، لو گی مې که
وسومه او وسومه، زمـــــــا اورونه وسپـــــړه
ليک بندي، وينا بندي، ليدل او اورېدل بندي
لاس د آزادۍ نه دا چــــار خېـــخ بندونه وشپړه

ځوان يم هوشېـږم ، ددې لارې قربـــاني مې كه
اور را بانـــدې بل كړه خــو مشعل د آزادي مې كه
شو را كه ، وفا راكه، مستي را كه ، گـــرمي را كه
سېـل د آزادي مې كه ، قوي او توفــــاني مې كه
باد مې كه،برېښنا مې كه، څپه مې كه ، دريا ب مې كه
فخـــر د جهاد راكه ژونـــدی جـــاوداني مې كه

بې له آزادۍ نه دا ژونـــدون څه دی جهان څه دی؟
نوم د سړيتـــوب او د شرف او دوجـــدان څه دی؟
توره ترژمۍ د ا ســـارت چې غوړېـــدلې وي
هلته فـــرق د خره او دغـــوايي او دانسان څه دی
بل كه يا څــــراغ د آزادۍ چې شريف ژونـد وكو
وسوځه يا ما زمـــا د ژونـــد دغه سامان څه دی؟

وينـــې مې را ا يشي په رگــــو كې ستنېدی نشم
هيــــلو سر اخيستی زه مـــخ ته درېـــدی نشم
مټ مې په ځنځيــــر كې د كړيو ماتول غواړي
نور په دې ننگينه اسارت كې اوسېـــدی نشم
مات كــــړه ځنځيرونه كنه گله به محشرونه كم
بوی د آزادي را باندې لـــگي تمېـــدی نشم

د آزادۍ شپېلۍ

اې شپېــــلۍ خوږې شپېــــلۍ زما د ترانو ژبې
اې درتــــل شويو، ځپــــل شويو او سپلو ژبې
اې د كـــاروانيانو، لېــــر بنو او ښبنو ژبې
اې په تورو شپـــو كې دچوپيـــا دعظمتو ژبې
اې د ځوان شپونـــكې د بې تعبيره ارمـــانو ژبې
اې د بې پنـــــاهو يتيمـــــانو د سلگو ژبې
نن د خـــدای لپاره زمــا د زړه پاسباني وكړه
زما د مضطربو ترانو ترجمــاني وكړه

اې شپېــلۍ خوږې شپېــلۍ زما دردونه ووايه
ووايه چې سوځـــم دا رسوا دردونه ووايه
وې ښيه هغــو ته چې آرزو لري احساس لري
يو يې سه افشايې كــړه دا پټ رازونه ووايه
سوځي مې رگـــونه د دردونو په سازونو كې
چېرې كوم دردمن ته دا رنگين سازونه ووايه
ور دې كړه نغمو ته بيا رنـــگونه د دردو زما
ور دې كړه دردو ته بيا خـــوږوالی د نغمو زما

سوځي مې هډونه يوـــعلاج زما د دردو وكه
يوه ښـــكلې چاره زما د سركشو ارمانو وكه
زما له فريادو سره مـــلگرې كړه نغمه خپـــله
وېښ كه دغه خلـــك يو تدبير د پښتنو وكه

دې جامدو غروته حرکت ورکه، قوت ورکه
زموږ سره ملـــګری شه مــــلا تړ دزلزلو وکه
پر پړده دتیري او تجاوز سنـــګرې ماتې شي
پرپړده چې د ظلم او استبداد ککرې ماتې شي

یو سه زمـــــا دردونه زمـــــا له بلنده لمبو سره
زمـــــا له تندریزو خوځوونـــــــکو ترانو سره
وې غـــږوه، وې رپـــوه،وې خوځـــوه، وې لـوله
زما له خـــون شریکـــو خپلو وروڼو پښتنو سره
زما له ګـــــرېوان څیرو، پښو لـوڅو بوټېنو سره
زمـــا له بې پنـــاهو، بې ټاټـــوبو اوښبنو سره
ور شه د پښتون قـــام له دې غـــرو رغونو پاڅـوه
یو ځل داویده زمـــــری له دې خـوبونو پاڅوه

خوب نه که راویښ شو په زلـــزل به زندانونه شي
لړزند به په وینـــو کې واټـــونه او ښـــارونه شي
جوړ به هري پوراومونت ګمري کې محشرونه شي
مات به په پښو د انقـــــلاب کې ځنځیـــرونه شي
اوښـــکې د مظلوم به باراـــونه سېـــــلاوونه شي
غـږ د آزادۍ به توفـــــانونه تنـــــــــدرونه شي
لوبې سختې ندي غیـــــــرتمنـــــوته له سر سره
سر غـــوڅ شوی ښه دی نه دنـورو له افسر سره

اې شپېلۍ دا اوښکې زما په مخ باندې شعرونه دي
دا زمـــــا د دردونو ویلي شوي تعبیــــرونه دي

زه پښتــون یم او ښــکې مې د یأ س د ژړا ندي
دا زمـــا له احسا سه را وتلي پیغـــــا مونه د ي
نه نه زه غلط شوم دا سر کشه توفـــــا نونه دي
ډوب به کړي دښمن دا نافرمانه سېـلاوونه دي
سم به کــړم دا سېــل ددښمن دا ستعمار په کور
یعنی دغـــا صب د دبد بې او اقتــــدار په کور

درد زمـــا، آرزو زمـــا، اسره زمـا، ارمان زمـا
دا ښـــکلی جهـــان زما، د شعر گلستـــا ن زما
عشق زمـا، وفا زمـا، اولاد زمـا، بنیـا د زمـا
وا ړه دې قــــربان شي تر آزا د پښتونستـــــان زما
هــر داغ دسینې به مې د گـــــلو غوټۍ وسپـــړي
دا دغــم نړۍ به شي جنت زمـــا بستـــا ن زمـا
چېـرې که برېښنـا دآزادۍ پښتون ته وخنـــدل
چېــــرې که پښتـــــون دا ستعمار په وینـو ولمبل

یو سه زما سنـــد رې دپښتون د انقــــلاب پلو
اې خـــوږې شپېلۍ دانقلاب او اضطــــرا ب پلو
زه له دې بې خـــونده عافیته بېــــزار شوی یم
بو مې زه دتنــــد ر، دتوفـــا ن او د سېـــلاب پلو
ډال مې که، خنجر مې که،سنگر د معر کو مې که
رب د پـــــا ره بو مې زه دوینـــــو د تالا ب پلو
ژرنده د آسمـــــا ن مې که د سر په کاسه وگرزي
زه به گـــام اوچت کړم د میـدا ن دامتحـــا ن پلو
دا زمـــا قسم دی چې به مــــــرمه له پښتو سره
یا به آزاد ژونـــد کـــوم له ټولـــو پښتنو سره

د آزادۍ لار

ستـــر گې بیا یېتا به شوې تمـــا شو ته
قلـــم بیا ځغـــلي له شـــوقه ترانو ته

بیـــا په شونډو را بهېږي مــــو ج د مينې
بیـــا مې زړه لـــکه ما شوم ژاړي لیدوته

د چمن هـــره گیـــا تر گـــل تـازه ده
چې مـــخ ږدي د ښـــکلو نجونو قدمو ته

زړه مې بیـــا دچادزلفـــو په دام کېووت
چې رپیـــږي لـــکه پانه ننـــدارو ته

سر بازي دعـــا شقي لومـــړی مزل دی
مټ مې ځـــکه پاریدلی هنـــگامو ته

دوطن بوټي ځوځـــان ، کانې او پر ښي
په نڅـــا دي نويو نويو ارمـــانو ته

د ځـــوانانو په اسرو او امیـــدو کې
سر جګ کړی زما شعـــر اسمـــانو ته

د هیـــواد خـــاوره به جوړه د جنت کړو
که غوږ کیـــږدو ددې عصر زمـــزمو ته

د هیـــواد ځوانان دې هله افتخـار کړي
چې لار وبـــاسي وحـــــدت د ولسو ته

سر به څه کوې چې ننګ غيـرت يې نه وي؟
لاس به څه کوې چې مات وي خو ځېدو ته؟

هغـــه لاس او هغه سر د افتخـــــــار دي
چې په مـــــخ ځي سر منـــزل د رسېدو ته

ځوانه ګـــوره چې فرصت در نه لاړ نشي
تـــورې ندي پا کېـــدو او ځـــــړېدو ته

زمــــانه په هر قـــــدم امتحـــان غواړي
لاره بــــا سي خونـــړيو زلــــزلو ته

آزادي د زړورو ملـــــک او مـــــال دی
په زاريــو ورکــــړه نشي ملتـــــو ته

نېـــکمرغي د هغه چا دشمـــلې ګــل دی
چې سر کېږدي دخوني زمــــري غاښو ته

د افغـان هيــوا ده ټـــول ملت ولاړ دی
غېـــږه پرانيزه چې پـــرې دې وزو پښـــو ته

ستا تر هر بـــو ټې به سل ځله قـــــربان شو
څو چې وينه د پلـــــرو راځي رګـــو ته

که زمـــوږه سر او مــــال هم پکې لاړ شي
لار به پرانيـــزو پيــــا وړو نهضتو ته

سر به جار کړو ستا تر هرې لوېشتې خاورې
که محـــــتاج شې قربــــانيو د سرو ته

دغليم ستر گې به وبـــا سو په گـــــــوتو
که کړې شي ستا دلــــوړو غــــرو سرو ته

که تاجک، که هزاره دی که پښتون دی
ارمــانجن دی ستا ځـــلاندو ورځو شپو ته

په ډاگـــو به دې دگـــلو توفان جوړ کړو
په لېمـــو به لاره وکـــړو په مـــــخ تلو ته

واړه يــو يــو، امتيـــــاز راسره نشته
يو تر بله قربانېـــــږو رسېـــــــــدو ته

دافغــــــــــان ولسه ورور اوسې تـر تله
زيان دې مه رسه وحــــــــدت دوسو ته

لويه لوړه هندوکشه

لويه لـــوړه هنـــــدوكشه د شـــا هين او بـــــاز وطنه
د هېـــلمند او آمــــو پلا ره د توفـــــان او سېـــل مينه
دا شيـــا د غـــــرونو تـــا جه د پښتـــون د قـــام عدنه

آ خوا ، دې خوا ، ستـا په تېرو وريځې لړې راتاوېږي
يا د پښت دقام غيرت دی چې په تابا ندې غوړېږي

د هېـــلمند په غور ځنگو كې د آمـــو په توفـــــانو كې
د كــــو كچې په نارو چيغو دا تېك په سېــــــلاوو كې
د مرغـاب دسين په موج كې د هــــــري په ترانـــو كې

ستا د لوړو كاڼو پر ښو يا دا ستان يا ترانې دي
يا د پكت د قام د تېرو په ويا ړنه افسانې دي

ستا په لـور چې مې نظر شي له غيـــــــرته ليـــونی شم
ستــــا د تېرو له جنـــونه په غـــرو گـــرزم غرځنی شم
دغيـــرت لمبې راتـــاو شي ستـــا په پښو كې سپېلنی شم

په تا وياړو ، تا به ساتـــو د پښتـــون تېـر سنگـــره
د تاريخ دباغ ښايستـــه ، د دښمن مخ تـــه سپـــره

ستا له شا او خـــوا روان دي نهضتـــونه په ثپـــــــو کې
غواړي نوی پښتون جوړ کړي ستــــا په پښو او قـــد مو کې
ستـــا د مست باد له جنـــونه وینـــې ایشي په رگـــــو کې

دا چې وزي زما له خولې نه، نه پـــــو هیږم ترانې دي
که زما په ســوي زړه کې ، ستـــا له عشقه زلزلې دي

خانده ، فخـــر کوه ، ویاړه را روان کړه سېـــــلاوونه
په غږا کـــــــــړه پښتنو ته د ژونـــد نوي ربـــا بـــونه
چې کړم ډک د ستا له عشقه نوي نوي کتـــا بــــونه

ویاړه ویاړه چې راغلی په پښتـــون نوی شبا ب دی
په هر فکـــر او هــــر نظـــر کې نوی نوی انقلاب دی

دکوکچې په غاړه

د ښکلي بدخشان په پسرلي کې له هر لورې
دګلو په څپــــــوکې د بلبلو هنګامه وه
دعشق او دښايست او دښکلا په فيض آباد کې
دستورو ، دآسمان او د پېروونو ننداره وه
د لعل او د لاجبر ، او د سرو زرو په وطن کې
روانه يوه له سوز او درده ډکه ډرامــــه وه
له موجــه د کوکچې نه راوتلې زلزلې وې
دتورې شپې په زړه کې دلمرونو نشانې وې

د ښکلي طبيعت او ښايسته آسمان دلاندې
په ساپه، بې غباره ، جنتي غو ندې هوا کې
دغرو له لوړو څوکو، دګلونوپه غورځنګ کې
د مست او لېوني سين د موجونو په ګډا کې
د باد له ترانو سره چې ستائې د پامېر و
د ژوند په زمزمو کې، په خندا کې په ژړا کې
د سېل په څېر راغلې له هر لورې افسانې وې
دګران وطن دخلکو هېرې شوې خاطرې وې

له باد او له وږمو سره موجونو د کوکچې ته
راغلي له پامېره داستانونه دتــوفانوو
د واورو په اوبو کې يو جهان دخاطراتو
له لوړه هندوکشه بدخشان ته را روان و

په هره ترانه کې چې کـــوکچې به سر کوله
کشل سوی په خوږو خوږو نغموکې تللی شان و
ویدې په هره پاڼه کې پېړۍ او زمانې وې
په تېرو زمانوکې د پلرونو خاطـرې وې

له بلخه، له هــــرې نه، له زرنجه، له بامیانه
له هر لورې راغلې افسانې وې په وږموکې
ښایست و، پاکه مینه وه، وحدت د پرگنو و
تاریخ تنې پرانیستې د زمان پــــه گفتگو کې
په بهنده کوکچه کې چې راوې د هندوکش ده
درام د کنشکاو ښودل شوی په مـوجو کې
را غلې فیض «آبادته» د یو والي قـافلې وې
د ټول افغان ملت، د پاڅېـدلو زمزمې وې

په زړه کې مې له درده یو توفان په خوځېـد و و
په یوه څاڅکي دوینوکې جهان په خوځېدو و
ژوندۍ تانده وږمه، له اې خوا دې خوا چلېدله
زلمی او منور افغانستان په خوځېـــدو و
د عصر په خــــوږو او خــوندورو پیغاموکې
له جرمه تر پامېره، بدخشان په خوځېدو و
د تالندې په چیغو کې، د نوي ژوند نارې وې
د نــــویو یرغلــــونو د لامــونو هنگامې وې

راغلې دې محفل ته له هر لورې شاعران وو
زموږه د پښتـــو او پښتنوالې راویا ن وو

شيدا و، ما شو خپل و، د خټکو کورنۍ وه
ټول شوي په وياړنه د بابا عبدالرحمن وو
زموږ ه په خو بونو، غفلتونو يې ژړا کړه
له ستر گو يې داوښکو سېلاوونه را روان وو
په شونډو د رحمان کې د دردونو زمزمې وې
تاو شوې په غيرت د پښتنوالي کې لمبې وې

خوبونه کله کله ربه ځومره خوندور وي
يا ښايي چې زموږ ه په دردو باندې خبر وي
يادا چې زموږ په هيلو او ناپايه هوسو کې
د صبر او سربازۍ او د وفا دغه اثر وي
يا فصل د بهار به د گلونو په توفان کې
راوستی زما خيال لره بدل غوندې نظر وي
سبا له خوبه پاځېدم نه چنگ او چغاني وې
نه ښکلي فيض آباد کې د جشنونو نښانې وې

د وړ کتوب ارمان

بېرۍ د ژوندا نه مې د گرداب په لورې درومي
خبرې مې د موج او د سېلاب په لورې درومي
بنا مې د آمالو د خراب په لــــــــورې درومي
د درد او بدمرغۍ او د عذاب په لورې درومي
نظر مې غلی غلی د کتاب په لـــــورې درومي
د درس او مدرسې د اضطراب په لورې درومي

بزگر وای ، بې خبر وای ، پرا خې د بنتې مې کرلای
د غرو د ځوکو شپون وای ، وري او مېږې مې پولای
مزدور وای په غـــــــرمو کې مې ډبرې ماتولای
بندي وای په زندان کې مې مېچنې گــــــرزولای
خو کاشکې د قلــــــم په ژبه نه وای پوهېدلای
د ژوند دراز کتاب مې هـــــر گز نه وای اړولای

شپېلۍ چې د شپانه د غرو په تړو کې غږېږي
آواز چې د اوښه په پرا خود ښتو کې خورېږي
لنډۍ چې د بزگر له ساده فکر نــــه را خېژي
کوچیان چې د کیږديو په اړخونو کې نڅېږي
افسوس مې له دردو سره له زړه نه را خوځېږي
له اوښکو سره گډ شي تورو خاورو ته بهېږي

نا یا به هلکتوبه چېرې لاړې چېرې لاړې
په تېرو ورځو شپو کې چېرې ګرزې څه شی غواړې
په هیرو زمانو کې په چا خاندې په چاویاړې
غمو نو ته دې پرېښو دم پخپله را نه لاړې
په سترګو کې مې ګرزې کله خاندې کله ژاړې
ورو ګامونه اخلې د تاریخ لمنه نغاړې

احساس مې غلی شوی دمانیو په اړخو کې
ایمان مې خیرن شوی په درواغو سلامو کې
بې خونده، بې مزې شوم ، په چوکیو په مېزو کې
پښتو مې ورکه کړې په فاسدو طبقو کې
اورونه دې سوځل کړي په موټرو په قصرو کې
ګران شوی ماته ژوند دی په دې خلکو په سرو کې

سپوږمې مې مزه نه اخلي دګلو له وږمو نه
غوږونه مې خوند نه وړي درباب له ترانو نه
احساس مې پردی شوی د ښایست له پلټو نه
رټلی یم د ښکلي طبیعت له نندارو نه
شعور مې ستومان شوی د دې عصر له پېرو نه
خیال مې مرور دی له دې نویو شازلمو نه

چونغر

دچونغرتراني

چو نغر دلا يق د شا عرا نه الها مونو لومړنۍ زا نگوا و د با ختري آريايا نو له تا ريخ سره يو تړلی غر دی .«سرخ کوتل» چې د کو شا ني دورې د مکشوفه ودانيو او ايرانوونکو تا ريخي آثارو له کبله د نړۍ په لرغون پيژند نه کې ځا نگړی ځای لري دهمدې چونغر په لمنه کې پروت دی.

چو نغر د جغرا فيا يي مو قعيت له پلوه د بغلا ن د ولايت د پلخمري په ولسوالۍ کې ، د غوري دشنې نا وې لوېد يځ ته ، شما لا جنو با غوړيد لی دی . د لايق د استو گنې کلی «بالا دوري» د کرکر د غرونو د لړۍ په لوېد يځو لمنو کې ، چونغر ته مخا مخ پروت دی.

پر طبيعت مين لايق دزده کړې په دورا ن کې ، د رخصتۍ وختونه پخپل کور کې تېرول چې مخا مخ چونغر ته پروت و. هغه د کور له خلاصو کړکيو څخه په بيلا بېلو موسومونو کې د چونغر د کمال او جمال مختلف حالا ت څا رل او د احساس او الها م د خپلولو له لارې يې د ژبنيو تصويرونو د جا دو گر هنر تجربه پخوله . په دې کې چونغر د پوونده پښتنو له منځه دغه را څر گند شوي شاعر په ځان کې را ونغاړه او هغه يې دخال او خط د ستا ينې له محدودې دايرې څخه را ويوست او د طبيعت نا پا يه سمندر ته يې ور تېل وا هه . د هغه په ژبه يې دستورو ، سپوږمۍ ، غرونو، سهمجنو شپو، توفانونو، او د وريځو د غور ځنګ سرودونه جا ري کړل . هغه يې په ما ښامونو او سحرونو کې ولمباوه او د زړه په سر يې دانسا ن د مينې داغ ور کېښود او په دې ډول يې هغه ته د عاشقانه فريادونو او له انسا ن او طبيعت سره د نا پايه لېوالتيا ژبه ور زده کړه . شاعر په چونغر مين شو او په هغه کې يې د خپل وطن بې سارې طبيعي ښکلا او د تا ريخ ايراوونکې خوارق احساس کړل او

داسي په چونغر کې ويلي شو چې دعمر د کمال په پوړۍ کې هم لا په هغه کې ډوب دی.

امين «افغانپور» چې له لايق او دده دآثارو له روح او جوهر سره تر هر چا ډېر بلد او محشور و، ويل به يې «...چونغر دلايق د شاعرانه الهامونو «طور» دی، هغه د ارادت له مخې، دخپلو شاعرانه الهامونو لومړنی اثر ددغه ستانه طورپه نامه، ونوماوه.» خو د چونغر له ۳۲ ترانو څخه يوازې ۸ ترانې په لومړني دفتر کې چاپ شوې دي. له پاتې ترانو څخه ۱۲، ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲٦ او ۲۷ په «کېږدۍ» کې (چې دافغاني زلميانو په همت د باندې خپره او وطن ته په پټه راوړل شوې وه) چاپ شوې وې.

لايق وايي چې نا خپرې شوې ترانې دده دنا خپرو شويو شعرونو له يوه بل دفتر «سپېدې» او له ځينو نا بشپړو داستانونو او دده دياداشتونو له ځيني دفترونو سره چې ده دخوندي کولو په مقصد د گوند په مرکزي کمېټه کې خپل دفترته را لېږدولي وو، د ۱۹۹۲ کال داپريل په پېښو کې د کارمل دپلويانو له لورې چې د شمال د أئتلاف په ننگه کې در پدلي وو، لوټ شول او لا تر اوسه د هغوی لورې نه دی معلوم. په هغوی کې د اسحق ننگيال يو اوږد شعر چې ما ته يې د نظر او سمونې لپاره سپارلی و او دده دفکري لورې او سبک تر ټولو اوچته نمونه وه، هم الونيا شو. لايق وايي کېدای شي چې نومووړې ترانې يا دهغوی يوه برخه دده په نورو يادداشتونو کې چې ده دبحران په شپو ورځو کې دلته او هلته داحتياطي کاپي گانو په توگه خوندي کړيي وې، را پيدا شي، خو په داسي يو احتمال باندې ډاډه نه دی. داوه د چونغر د ترانو او د چونغر د شعري دفتر د نومونې په باب يوه لنډه توضيح چې د لايق د شعر لوستونکې هغه مطرح کوي. نور نو داتاسو او دا دچونغر ترانې:

لومړۍ ترانه

اې د کرارو چوپو شپو چونغر !
ستا د درانده سکوت بلاواخلم
ستا د چوپیا ترسلو ژبو جار شم
ستا دعظمت تپوس له چا واخلم

ته چې پېړۍ پېړۍ ولاړ یې دلته
ډېرې قصې او خاطرې به لرې
د شپې له ستورو او پېروونو سره
راز او نیاز او زمزمې به لرې

زه ستا د تورو تپو شپو په زړه کې
د ناپیدا دردو سپړل غواړم
د یوه ځوان شپونکې له دروې څخه
د سویو هیلو اوربدل غواړم

کله چې ستړی شم د ښار له چیغو
د سحر ستورې ته پیغام لېږم
د ده په سپینو او زرې څڼو کې
ستا لوړو څوکو ته سلام لېږم

د تا په لوړو لوړو څوکو کې زه

د عشق او ميني ورک جهان لټوم
ستا په وريځو او په تا لنده کې
د ابدي ښايست نشان لټوم

کله چه زما د ژوند ډېوه تپه شي
زما شعرونه به لا تا ستايي
پيړۍ پيړۍ به زما په مرګ وي تېرې
لا زما خوره به چونغـــر وايي

دوهمه ترانه

اې دنیکونو او پلرونو کوره !
اې د رنګینو خاطرو چونغره !
ستا هره تږه د تاریخ پا ڼه
اې دلر غونو عظمتو چونغره!

په دغو شا او خوا درو کې وایه
ستا شا زلمیا ن او سر با زان څه شول؟
د هغو مېړو لمبو ایرې کومې دي؟
د هغه اور سمندران څه شول ؟

هغه بېباکه عا شقا ن چېرې دي
هغه د ژوند ښکلي لیلا څه شوه؟
دتا د خاورې په قدم قدم کې
دعشق او مینې تمنا څه شوه؟

ستا په درو کې چې شاهان خوځېدل
اوس هلته هېره او مرګو خوره ده
ستا په ښارونو او ما ڼیو باندې
شګه او خاوره د قرنو خوره ده

هلته چې پېغلو به سومـــــا څکله
اوس یا ګیدړې یا لېوان ګرزي

د سرخ کوتل د ویرانو د پا سه
اوس یا غوا یي او یا اوښان گرزي

کلـــــونه زغلي زما نــــه تېښتي
او زه ستا څوکو ته حیران گورم
د پسرلي په ا نتظار شـــومه زوړ
لا ستا په پـــر ښو کې خزان گورم

ستا په کـــــراره او سړه فضا کې
چونغره زړه مې څو نارې غواړي
د ژمي شپه کې چې سپوږمۍ خوره وي
څـــو دردوونکې ننداړې غواړي

دریمه ترانه

اې د ښکلا او د ښایست پلاره
اې د پېریو آسماني چو نغره!
زما د شعر په څپـــو څپو کې
لېونی شویه توفاني چونغره

کله چې وربځي ستا له تړو څخه
را اوچتېږي قـــافلې تــــړي
سترګې زما د بدرګـــــو لپاره
د مرغلـــــــرو قـــا فلې تړي

د غوري سین چې نارې چیغې وهي
ستـــا د ستاینې تـــــرا نې وایي
د موج په ژبه د آمـــو سین ته
د تا لــــر غونې ا فســـانې وایي

ستا په سر ستورې سنر ګکونه وهي
زه وا یم ما ته څه پیغــــام را کوي
زما نا کامــــــو آرزو ګانـــو لـره
یو څه تسل او څـــه آرام را کوي

را ســـره وغـــږېږه جار دې شمه
چې سخت یوا ځي او تنها یمه زه

د يوې تــــودې نارې په هيله هيله
يــــوه لمبــه د تمنــا يمه زه

ته خو لا ښه يې چې د کاڼي جوړ يې
زما زړه غوښه ده دردونه ګالي
که د يوه شپون په پښه که ځوځ لاړ شي
لا يق يې دلتــــه بيا غمــــونه ګالي

ځلرمه ترانه

ستر ګې مې اوښکو نه توفان خوځوي
تو فان چې و خوځي خـــو لار باسي
چو نغـــره څومـــره به‌مې زړه وا يه
يـــوې نا رې تـــه ا نتظا ر با سي

زما مغزو کې يوه غـــوغا خوره ده
را نه سړې‌ړي يو څـــــه اور راکړه
دا ډېـوه ګۍ د تو فان توان نلـري
ددې سا تلو ته څـــــه زور راکړه

ستا په بادو کې يوه نغمه رارسي
نه پېږم څه وايي خـــو شور لري
له يخـــو يخـــو اوسېليو سـره
يو سوځـــوونکی غلی اور لـري

کله چې غم په ما غور ځن□ راوړي
ته زما په شونډو کې خندا خوځوې
زما په سترې او ستـــومانه زړه کې
مينه د ژوند او دبقا خوځـــــوې

که ته د تېـــرو خا طـــرو پلار يې
يا دې په غېږ کې زمانې دي ويدې

زما د شعـــر په ناپايـــــه سين کې
د ژوند دفکر زلزلې دي ويدې

دا خا طرې او زلزلې به څه وي
که نوي سوز او نوی شور نلري
ډېووو ته هسي لو گيدل څه په کار
که د پتن□ لپاره اور نلري

پنځمه ترانه

څه را روان دي نه پوهېږمه زه
چونغره بيا دې په سر لړې ښکاري
د غم تر تورو تورو وريځو لاندې
تمام بدن دې دړې وړې ښکاري

گوره چې وريځې تو فانونه نشي
ستا په لمنه بزگــــــران پراته دي
د ساړه ژمي دبادونو وړا ندې
بر بنډ او وږي يتيمان پراته دي

هغه د شپون دلوخو کور چونغره
طاقت د باد او د تــوفان نلري
ځيرې وريځې دې خورې ورې که
د ژمي زغم دې بيوز لا ن نلري

کله چې ته د واورو تاج کېږدې
سا ړه په خلکو ير غلونه کوي
دژمي تېزه او بې شرمه سې لۍ
په بوټينو باندې ظلمونه کوي

کله چې واورې کروندې کړي پټې
زموږ په مټ کې زور دکارشي غلی

چېري چې غږ د زورور شي پورته
هلته خو تېره ده چې خوار شي غلی

لکه چې شپو کې د شپنو اورونه
د غره په شپولو کې لمبې وهي
زما نارام او مضطرب روح کې
ستا خاطرې هسې ځپې وهي

که زمانې ستا سره لوبې کړې
ستا لوړ کمرونه که کلـــو ځپلي
زما تنکي تنکي او نوي افکار
د کوڼډو رنډو ا وسېلـــو ځپلي

شپږمه ترانه

تښتم له ښار او له ښاريانو څخه
چونغره غبرګې دې يوه ځاله را کړه
په لوړو ترږو او کمـــرونو کې دې
خپلو شپنو ســـره يوه تا له را کړه

هلته به مينه او ورورې شي پيدا
مرض د لوټ او دفساد به نه وي
تر هرې تيږي او پيچومې لا ندې
ويره د دام او د صياد به نه وي

چې شپه خوره شي ستا په لوړو ځوړو
زه به د زړ کـــــو تــــــرانې اورم
يا به ورځمـــــه په ورغالـو کې به
د زاړه شپـــون نه افسانې اورم

چې رمې وخوځي سبا راشي
زه به له لوړو نه سپېدو ته ګورم
يا به د ځوان شپونکي نغمې اورم
يا به دستر ګې راختو ته ګورم

چې لمر را تود شي په کمرو کې به زه
ديوې څېړۍ سيورې ته ځان رسوم

د چينې يخې او رڼې اوبه بـــــه
سوي کوګل ته په امان رسوم

ما ښام به ناست يم په يوه لوړه ګټه
له ســــــره شفق ســــره به رازوايم
يابه د دروې او شپېلۍ پـــــه ژبـــه
قصـــه د زړه د ســــــوزو ساز وايم

ګرزم به ، خاندم به، مستي به کوم
د غره له زرکو او هو سيو سره
غلام د هيچا د غـــــرور بـه نه يم
خيرن به نه يم غوړ ما ليو ســــره

خپلو سپېڅلو آرزو ګا نــــو ته به
بې خونده شوی شرمېدلی نه يم
دورور ترپښولاندې کوو سره به
لــوړو ځايـــو ته رسېدلی نه يم

اومه ترانه

اې د بادو او بارانو چونغره
اې د ږلیــو او سیلو رانگو
اې د تاریخ د تاړاکو شهیده
د ویدو شویـــو عظمتو زانگو

کله چې گورم ستا سپېرو تړو ته
لکه یتیم ماشـــوم ژړا راځي
په تورو شپو کې ستاله پر ښو څخه
یوه آشنا غوندې نــوا راځي

همدا نــــوا زما په مړوایروکې
یوه بې تعبیره شان غوغاخوروي
زما په سترې او ستومانه زړه کې
یـــوه رنگینه تمنا خـــــوځوي

ته څومره خوږ یې د پلرو وطنه
زما د خا پوړو ورځو شپو وطنه
زما غوغا ستا له چوپیا نه پیدا
اې د الهام او تــرانو وطنه

څومره به ښه وای چې پخپله خوښه
د سین په شا نې مې سفر کولای

په مينه مينه مې له هـــــره ځايه
ستا لوړو ځوړو ته نظر کولای

د بېدردانـــــو بېدردي به نه وه
زه به وم عشق او آزادي را سره
د تا دمينې په نا پا يه سين کې
و فا او هيله او مستي را ســره

سوځمه سوځمه د رب لپاره
يو خوندور شانې پيغام راکه
د څو دردونو د ويــــو لپا ره
يو زرين مزی د الهام را که

اتمه ترانه

یو غمځپلی شان ځگروی راځي
چونغره ستا له شگو خاورو څخه
سېرې سېرې نغمې را رسي پسې
ستا له بادونو او له واورو څخه

ښايي له سر دکنشکا څخه به
هوس دتخت او د ملکونو وزي
يا به حسرت د درست جهان دنيوو
د ده له زړه نه په آ هـــونو وزي

يا به په هغو ورارو بورو ژاړي
چې ده يې ورونه اوزمن وژلي
يابه د هغو خلکو عذر کــوي
چې ده په مينـــــــه دوطن وژلي

يا بـــــه د ژوند په بې ثباته دوره
اوس پس له مرگه افسوسونه کوي
يا به په تل کې دنمجنو خاورو
د ورکــــــو خلکو تپو سونه کوي

يا به له دې اوږدې چوپيا وي په تنگ
زړه بې هوس دخو امرونو لري

يا به له خاورو راوتل غـــــواړي
مينه رغبت به د قصرونو لـــري

نوې څپه

با غوان ته

څومره هوسېږم دې تازه تازه ګلانو ته
دې نويو ځوانانو ته
ګوره اې با غوانه چې د تندې طاقت نلري
تا ندې يې نازکې دي

ساته يې خاطر تر څو چې لوی شي غوټۍ وسپړي
لاندې ريښې وتړي
مينه د چمن يې په رګوپلو کې پلنه شي
بيا ګوره توفان درنګ

خوانه يې پلوځې او اغزي او ځوځان لري که
دا دښمنان لرې که
پرېږده چې آزاده هوا چم دجلوې وښيي
دې ښکلو ګلانو ته

کله چې د ګلو په ځپو کې چمن وخاندي
يعنې وطن وخاندي
بيا دې زمانه په موږه هرڅه چې کوي کوي
بل ارمان به نلرو

پیغام

تېر به شي کلونه ، مګر نه به شي
زما دغه رنګینې ترانې هېرې
محو به شي ګور زما
کلی زما کور زما
مړ به نشي اور زما
تل به زه غږېږمه شعرونو کې له کام سره

دا دبېدردۍ او ناپوهۍ څپې
زما هنر او مینه غرقوی نشي
تل به دافغان بچي
پورته دبامیان بچي
ښکته دسیستان بچي
لولې زما سندرې له آغاز او له انجام سره

زما ولس به یوسي هیوادونو ته
زما دترانو ښکلې رنګین ګلان
تل به د پښتو ژبه
دا دلویو غرو ژبه
دغه د درنو ژبه
ساتي زما شعر له فکرونو او مرام سره

اې زما دځوانۍ تودو تودو هیلو

ننوزئ دشعر ابدي كورته
يو سئ ولولې زما
پتې زلزلې زما
اوښكې قا فلې زما
وروستو زمانو ته ددې عصر له پيغام سره

سوړ ژوند

کا شکې شرنګ دیوه رباب کې
یوه رنګینه ترانه‌وای
یا دیار دڅنګو ول کې
یوه مسته شان څپه وای
یا د ښکلو په محفل کې
سوځېدلای یوه ډیوه وای
کاشکې سترګو دیتیم کې
دسرور یو شغله وای
یا په زړه دیوه مایوس کې
یوه هیله یوه اسره وای
کا شکې درمند دستم کې
بله شوې یوه لمبه‌وای
یا په سر دمستبد کې
نا سور شوې یوه دانه وای
نه دغه شوم نه هغه شوم
دساړه ژوندبندیوان یم،
ګوره څوک به را نه خلاص کړي
دا بندونه ځنځیرونه

تورو وریځو غوړولي
په دنیا باندې وزرونه

ته به وایې چې خوځېږي
په آسمان کې دغم غرونه
دښادۍ طلایي ورو ته
بیالوېدلي ځنځیرونه
هدیروته ورته شوي
دا زاړه زاړه ښارونه
په غوړو دزمانې کې
غم سور کړي دي سازونه
غرسپېره، بېدیا سپېره ده
مړاوي شوي دي ګلونه ،
واړه غم دی واړه غم دی
له دې غم څخه ستومان یم
مرګه راشه ماآزاد کړه
له دې تور ساړه ژوندونه

د سلیمان پسرلی

د سلیمان په لوړو پرښو باندې
د تورو وریځو کتارونه خوځي
راته ښکارېږي د بهار په زړه کې
د پښتني میني اورونه خوځي

بیا بهار راغی لېونی به شمه
د مستو نجونو خندنی به شمه
دلاله داغ به مې ساراته بوزي
خوب مې لیدلی غرڅنی به شمه

بیا دوطن د د ښتو کانې بوټې
زما په سترګو کې ګلان ښکاري
د لمـــر دلاندې دشبنم ځل کې
درست کاینات او ټول جهان ښکاري

مغرورې پېغلې د پېکي د پاسه
د سرو ګلونو کتارونه ایښي
د هغه ځوان لېر به په زړه باندې یې
د سارانۍ میني داغونه ایښي

د ژرنده ګړي د بچو په لاس کې
بیا د لښتیو زېړ ګلان ښکاري

په مړاوو مړاوو او سړو شونډو يې
تر خه ترخه موسکې څپان ښکاري

سبړ را ته ښکاري چې بهار بل دی
يا زما تنده او خمــــار بل دی
ليرې ترخې اوبه به څوک راکړي
په زړه مې اور دانتظار بل دی

يارانو لاره دسارا چېرې؟
ساقي تنګ شوی يم مينا چېرې؟
په دې بېخونده او ساړه ژوندکې
يوه رنګينه مشغولا چېرې؟

نا کامه هيلۍ

اې زما نا کامه هيلو !
لرې لرې شئ له ما نه
هورې لريې په بېد يا کې
د غمونو په چوپيا کې ،
ما نا کام ته
ما بد نام ته ،
بدمرغي چيچي غا ښونه

اې زما زړه زړه لېونيه، خندنيه !
نور مې مه سوځه بېځايه
د ځوا نۍ له مشغولا نه ،
د ګلرخو له وفا نه،
بې نصيب يم
زه غريب يم
چېرې زه ، چېرې عشقونه !

دا د هيلو کاروانونه، امېدونه
چې بهېږي را بهېږي
خندوي مې ژړوي مې ،
غولوي مې ،غولوي مې
يا هغسي
يا دغسي
پاروي زما دردونه

نا آشنا نغمه

دا څه آوا ز دی ؟
دچا نيا ز دی؟
پرده د سا ز دی
او که اعجاز دی؟
نغمه شراب دی زه شرابي يم
يا زه کباب يم دا کبابي د ه

خراب خراب يم
کباب کباب يم
د ساقي لا س کې
گرو په شراب يم
عمر تېرېږي يارانو گورئ
پيا لې کړئ پورته چې نه ودرېږي

کاروان روان دی
زړه مې پرېشان دی
ويرژلی ژوند مې
په ماتاوان دی
نا مرا ده عشقه زه دې بر باد کړم
زه دې بر باد کړم نا مراده عشقه !!

رسوا مينه

سپوږمۍ دلوړو غروله شا نه راخته راخته
سپينه رڼا پەلويو دښتو خورېده خورېده
ورمې د گلو له عطرونو سره
شپې د شپنو له آزازونو سره
نشې د ميو له جامونو سره
زما په لاسو کې ځنځيرونه دگناه اچول
توبه وه ماته

زه دنېشې له پيچو تابه اوښتم اوښتم
دا دمچکوله گرميو تاوېده تاوېده
ماله سرکشو گناهونو سره
دې د ځوانۍ له هوسونو سره
له ډکو ډکو گيلاسونو سره
د وصل او مينې پر ښارونو چپاوونه وهل
حيا ويده وه

دا په مستۍ کې زماله غېږې رنگېده رنگېده
زه په سينونو دگناه کې دوبېدم ډوبېدم
له تږيو تږيو ارمانونو سره
له ښکلو ښکلو عذابونو سره
دزلميتوب له کړاوونو سره
د سباوون رڼا دستر پرده وچيرله
مينه رسوا شوه

د ارغوان سندره

دا د گلو امتحان دی
که په غرونو کې توفان دی
که د گلو ننداري ته
سر جګ کړی ارغوان دی
چې بل فکر او نوی ذوق
نوی شور او نوی شوق
زما په شعر کې نخېږي

د سینونو په نغمو کې
د بهار په ترانو کې
د عشاقو په سینو کې
د گلونو په څپو کې
نوی شور، نوی آواز
نوی طرز او نوی ساز
آسمانو ته پورته کېږي

په رگونو د زمان کې
د خیالونو په توفان کې
د اشعارو په عنوان کې
د ځوانانو په ارمان کې
نوی خیال، نوی عنوان
سره لمبه د ارغوان
را تاوېږي او بلېږي

اشنا ته

هېر کړه آشنا دا تېر عمرونه هېر کړه
باده در نيسه تېر غمونه هېر کړه
کاروان دعمر اشنا
کله دربېږي کله صبر کوي
پياله کړه پورته چې مهلت کم دی

بيا به ځواني وي خو بهار به نه وي
يا به بهار وي دزړه يار به نه وي
زه له دې عمره اشنا
سخت اند ېښمن يمه او ويره لرم
له دې ظالمه انتظار کم دی

مهلت دعمر يوه برېښناده برېښنا
يوه غمجنه شان خندا ده خندا
په دې خنداکې اشنا
يو رپ لذت دی گوره لاړ نشي
چې افسوسونه بيا ثمر نلري

که زاهدان په سجاده ښه ښکاري
رندان بيخوده په باده ښه ښکاري
يوه گړی عقل اشنا
عذاب عذاب دی گوره پام کوه
چې افسوسونه بيا ثمر نلري

را ځه چې ځان له یو جهان کو پیدا
ځو لېونې او ځو مستان کو پیدا
سارا ته لاړ شوا شنا
هېر کو دا واړه بند یزونه هېر کو
په بدمستۍ کې ځو نارې و وهو

زړه مې سارا پسې ژړاوې کوي
زما تېر عمر ته ښېراوې کوي
راځه چې وزو اشنا
وېرېږم لاره دسارا بنده شي
جنون به گرزي سر گردان راپسې

دسالنګ ترانه

په لمـــــن د هند وکش کې
بيا د کار مـــــوزيک غرېږي
د مـــا شين تر دوړو لاندې
د هيـــواد انسان خوځيږي

د لته فکـــر د بقـــــادی
ژوندی شوی په سالنګ کې
ما ليـــد لې معجـــزې دي
د کار ګـــرو په کلنګ کې

غرونه غرونه به هـــوار شي
کار به وکـــــري ګلونه
سيل به مارشي سين به واوړي
طبيعت بـــه شي پـــه ملونه

علم او کار ســـره يو شوي
ما توي داسختې پـــر ښي
د سالنګ له زړه نه باسي
د انسان د فکـــر کـــر ښي

هغوی چې نه هېرېږي

رحمن بابا :

خرقه پوش دی له شا هانو بې نیاز دی
سر تر پا یه حرارت دی سوزو ساز دی
د خیال دباغ دگلو یوه وږمه ده
دجذبو په آسمانونو کې پرواز دی

خوشحال خټک :

یو سېلاب دی چې له لوړو را روان دی
د پښتــو او پښتنوالي قهـــــرمان دی
تېټ یې مه بوله غورځنګ وربا ندې مکړه
پس له مرگه هم دتورې تـــرجمان دی

حمید ماشوخېل :

دپښتو دخـــــوږې ژبې یکه تاز دی
په ایجاد درنگینیـــو کې ممتاز دی
په هر بیت کې نخولي دي خیالونه
دده شعر، شعـــرمه بوله اعجازدی

سم تګ

په سفر کې له کاروانه ســـره سم تګ
د پیـــړۍ په مقتضا قـــدم قـــدم تګ
کوم چې باسي توفاني بېړۍ له موجه
همدغه دی منتخب او محتـــرم تګ

بې موقع خندا

ما کتاب د تجـــــربې کې دي لیدلي
د غـا فل په درما نـــــد ه لمبې ختلي
چا چې کړې بې موقع خوب و خنداده
د برېښنا په شانې یوه خنـداکې تللي

د دنیا لار

چې دنیا ځي په هغه لار بـــــه روان شې
په دې خپله لار به خپله ســـــر ګردان شې
خود سري به دې له غرو څخه غور ځار کړي
بیا په تېره څه حاصل چې پشیمـــا ن شې

هندوکش ته

هندو کشـــه را روان کړه سېلاوونه
چې له توانه پورته شوي دي دردونه
داشیا دغرونو تا جه د ر نه جار شم
څنګه نه سوځي د تا پلې او ر ګونه

پټ خم

محتسب كه هر څو چم داحتساب كړي
رند پو هېږي چې په زړه كې څه حساب كړي
په قبا كې يې پټ كړی خم دميو
كه په خوله هر څو وردونه دثواب كړي

دهر چا جهان

دا جهان كه هر څو لوی او سورور دی
خو دفكر تاخت و تاز ته يو بخر دی
دغه يوه قطره شبنم هم ترې خلاص ندی
چاته اوښكه دشبنم، چا ته گوهر دی

دعا

ربه راولې توفان، توفان دكار
نوی نسل او طبقه د ابتكار
موږه ننگ ددې وطن كه په دار جگ شو
آلوده به شي په موږه هغه دار

طلا

دا طلا چې هر سړی يې په ارمان دی
دا قاتل د شرافت او د وجدان دی
فلز نه دی استبداد دی تجاوز دی
د بشر په عواطفو كې شيطان دی

سرې ورځې

په سحر کې رڼايي د ژوندون نشته
په ما ښام کې شور دعشق او جنون نشته
هره ورځ له بلې ورځې سړه کېږي
په سبا کې حرارت د پرون نشته

پښتنو ته

د نجات دقافلې له سره هېر شوې
دژوندون ساحل نه پټو ستر گو تېر شوې
دتوفان په څپو ډوب شوې خوار پښتونه
د نفاق په سېلاوونو کې چاپېر شوې

...

خدا يه ماله د كلام زور او تأثير را
رسا عقل، پاك ايمان، قوي تدبير را
يا نجات د وښيارۍ له غمه راكړه
لېونی مې كړه ددې هنر اكثير را

ظالم ته

جګ ولاړ به دا اسمان وي ته به نه يې
همدا راز به دا جهان وي ته به نه يې
خلقې به ستا له ظلمه حكايت كړي
آسوده به مظلومان وي ته بې نه يې

ابدي شرم

زه له مرگه نه وېرېږم، نـــه وېرېږم
دلطیفې سا په جال کې نه بندېږم
که دځواني معرکې پهلوان نشم
ترابده به په خاورو کې شرمېږم

ژوند

ژونـــــد دماتو او سپلیو سلسله ده
یا دخـــو خندا ژړاوو قافله ده
یوه برېښنا دعدم په تورکوګل کې
دسکون په اندامـــو کې زلزله ده

شرق او غرب

شرق او غـــرب سره یو بل ته اوښتلي
نه پـــــوهېږم زماني بیا څـــه کړلي
راته ښکاري دیاغي انسان له لاسه
دې دنیـا له تباهۍ ســـــــره منلي

دپیسو مرض

هسي تللي یو دخپل ځان په غمو کې
دپیســــو په تموج او توفـــــانو کې
که انفاس دمسیحا راشي علاج ته
مبتلا به شي په فکر دپیســــو کې

ژوندۍ خبره

او ښکې ندي چې له ستر گو مې بهېږي
زړه مې ویلي شو له ستر گو را تویېږي
که مې مړی یوه ژوندۍ خبره واوري
پس له مرگه به په خاورو کې نښېږي

دژوند پهلوان

بې همت وي چې له ژونده شکایت کړي
لېونی وي چې د تېرو حکایت کړي
پهلوان وي چې د ژوند په معرکه کې
موانع لري کوي او حرکت کړي

ستا دزلفوکړۍ

اې سپوږمیه ستا د حسن څه تأثیر دی
چې عالم دې دجلوې په دام کې گیر دی
خیالات او الهامات او زما فکر
یوه کړۍ د ستا دزلفو د ځنځیر دی

ستا نظر

بیا مې زړه دتا دزلفو په دام گیر شو
بیا مې خیال دتا په حسن کې اسیر شو
ستا نظر چې زندگي ترېنه اورېږي
دلایق له سینې تېر شو عالمگیر شو

بې خونده ژوند

زموږ بېرنگه ا و بې خــونده ژوندبه تېر شي
سم ملت او نوی ژوند بــــه را بر سېر شي
ولې هيڅکله بــــه نشي چې لــــه خلکو
زموږ بې رنگه او بې خونده ژوندون هېر شي

تا وده زېري

هغه وخت چې کام له خوبه را بيدار شي
د وطن غر او صحرا گل و گلـــــزار شي
زما خاورو لــــــره راوړئ تا وده زېري
گوندې وي چې مې هډوکي په کرار شي

بې عشقه زړه

که په زړه کې عشق د کام او هيواد نه وي
يا په مټ کې توان توفيق د جهـــاد نه وي
هسې زړه او مټ د گور چينجو ته ور کړئ
څو عامل د بې ننگي او فســــا د نه وي

لوی دښمن

که مې لاس په کان د زرو باندې بر شي
اور به بل کړم پې چې خاورې د ممر شي
تر هغو به د سکې بـــــدې پرې نږدم
څو يې نوم نشان له ځمکې نه بهر شي

دعقل غلامي

یا دعقل لاره خوشي کړه مجنون شه
د دنیا لــــه مشاغلو را بیـرون شه
یا دعقل غلامي ته ځـــان تیار کړه
سقرات شه، ارستو، افلاتـــون شه

دخان خر

کوم ملت چي خر دخان وي ملت نه دی
چي د خپل قوت نادان وي ملت نــه دی
چي د نــــورو له ویالي څخـــه ویرېږي
او غـــافل د خپل توفـان وي ملت ندی

زما قلم

زما قلم به هله لوړ او محترم وي
چي د ښمن د استبداد او د ستم وي
چي د خلکو د دردو رازونــه وایي
خدا یه وي به چي هغه زما قلم وي

زوړ نظا م

مکتب غم، اداره غم، کلی او کــــور غم
میندې غم، پلرونه غم، نیایي او ترور غــم
د زاړه نظام له ظلم او لـــــه فساده
په وطن باندې را گرزي کور په کور غم

انقلاب ته

رب دې راوله اې پلاره انقلابه
اې زموږ عالي مکتبه اې کتـــابه
دا وطن په ظلم هسې خراب شـوی
چې فاسد دی له یوششه تر تهدابه

انقلابي سر

سر هغــه دی چې په اور دانقـــلاب کې
په لمبو کې ، په توفان کې، په سېلاب کې
دمـــــزدور او د بزګــــر د حق لپاره
ځړېدلی وي ددار په ســره تناب کې

نن او پرون

دنن اوښکې د سبا ورځې توفان دی
دنن طفل د راتلونکي پهلـوان دی
ددنیا په زور غــــــره نشې حاکمه
ستاجهان سبا دبل سړي جهـا ن دی

انسان ته

هلکتوب په لوست او لیک کې درنه تېر شو
په ځوانۍ کې حرص د مال درنه چاپېر شو
په زړښت کې سمه شمه د سهـــا ریې
څوک چې زوړ شو ناتوان، چې مړ شو هېر شو

د قربانۍ ځای

په کوم ځای کې چې د علم ډیوه بل شي
یا د فکر لمبه وخوځي جل بل شي
د پتنګ په شانې ځان ترینه قربان کړه
چې سینا دې له ایرو څخه خجل شي

ځوان او زوړ

ځوان هغه وي چې د ځوان فکر خاوند وي
نه هغـــه چې د اوهامو په دام بند وي
سل ځوانان دې تر هغه زاړه قربان شي
چې خاوند د نوي رنګ او نوي خوند وي

له ځوان څخه ګیله

ځوانه ډېر ډېر ګیله من یم ستا له کاره
ستا له فکره، ستاله پوهې، ستاله ډاره
په نغمو کې دې د ژوند سندره نشته
کام ته نه شې پوهولای سمه لاره

پا څېږه زلمیه

ستا په مخ باندې جهان ګل و ګلزار دی
ستاپه مټ د ژونـــدانه دار ومدار دی
دغفلت له خوبـــه پا څېږه زلمیـــــه
چې جهـــان دې دجلوې په انتظار دی

دوطن ځوان

هغه ځوان چې د وطن په درد سوځېږي
که سل ځله پر مخ لوېږي پـــورته کېږي
ما ترې زر ځله قـــربان او صدقـه کړې
چې دمرګ په پوله نا ست دی لا خوځیږي

فرعون ته موسا

ظالمان که فرعونان وي ته موســـا شه
دناتوان او دمظلوم د لاس عصـــا شه
سر کشان که په نشتر زړونه زخمي کا
ته ملهم او د زخمي د زړه دوا شـــه

دځوانې عقیدې پهلوان

نه په ځـــــوان عقیده من یم نه په زوړ
نه په لوڅ او نه په ورې ، نه په مـــوړ
چې د ځوانې عقیدې پهلوان تـه وي
پسې نه ګرزم که ګرم وي که ســوړ

له خلکو سره یو ځای

ځوانه ځان لپاره ژوند څه ژوندون نه دی
ګـــوره پام کړه دا سبا دی پرون نه دی
څو د خلکو په غمـــونو کباب نه شي
هغه تیره د سارا ده ، لړمـــون نه دی

رښتونی ځوان

ځوان هغــه دی چې فاتح له دنيا تېر شي
نه هغـــــه چې په دامونو کې چاپېر شي
چې کړه وړه يې يا د ګا رونه شي تاريخ ته
نه هغـــــــــه چې له پېړيو څخه هېر شي

اروپايي شاعران

اروپايي شاعران

له څه مودې راهيسې مې غوښتل له اروپايي شعرونو سره دځوانو پښتنو شاعرانو او ليکوالو د بلدولو لپاره د اروپايي شاعرانو ځيني شعرونه په پښتو شعر ترجمه کړم مگر د وخت تنگسيا دا هيله وځنډوله .اوله شپږو مياشتو راپه دېخوا ددې هيلې د پوره کولو شونتيا لاس ته راغله او ما دغه کار پيل کړاو اروپايي شعرونه مې لکه د هغوی اصل پښتو ته را واړول. ددې زيار د لومړنۍ نمونې په ډول مې د « پوشکين »، «لرمنتوف » او« پتوفي» څو شعرونه د دوی له لنډې پېژندگلوۍ سره په همدې دفتر کې وړاندې کړل . البته بېلې ژبې حتی يوه وا حده ژبه هم چې کله په متفاوتو فرهنگونو کې سره جلا شوې وي ، تر عامو اشترا کوتو ور هغه خوا ، خپلې ځانگړې او جلا مقولې اصطلاحات او فر هنگي احکام لري چې له نورو ژبو سره د هنري راکړو ورکړو او دژباړلو او راژباړلو په چاره کې ستونځې رامنځ ته کوي او حتی کله دغه راکړه ورکړه ناشوني کوي او هغه متل رښتونی کېږي چې وايي :«د شعر ژباړونکی خاين دی.» ما د ژباړل شويو شعرونو د وزن او غاړه ايزې ځانگړتيا او دقافيو درعايت لپاره کله يو لفظ يا جمله په ژباړل شوي متن باندې زياته کړې ده خو ددې لپاره چې دترجمې امانت رعا يت شي هغه مې په قوسونو کې دننه راوستي دي تر څو اصلي متن بې درکه نشي .

د پتوفي له «غروب » او د لرمانتوف «دژوند جام» نه پرته ، په نورو ټولو شعرونو کې د هغوی د وزن، قافيې او سندريز آهنگ اصالت ساتل شوي دي او بې له هرراز فني تصرف څخه ، د خپلو ژبو په اصلي رنگ کې پښتو ته راا ړول شوي دي .

الکساندر سرګیویچ پوشکین

ستر روسی شاعر الکساندر سرګیویچ پوشکین د ۱۷۹۹ کال د جون د میاشتې په شپږمه نېټه په مسکو کې زېږېدلی دی. خپل لومړني شعر یې له لومړنۍ زده کړې وروسته، په لېسه کې وواېه. له زده کړې وروسته دباندینیو چارو په وزارت کې په کار بوخت شو، خو خپل ټول وخت یې په ادبیاتو تېر کړ. په ۱۸۲۰ م کال کې د «روسلان او لودمیلا» خپرېدو ډېر شهرت ورکړ. پوشکین لا زده کوونکی و چې انقلابي ټولنې ته نیږدې شو او ددې ټولنې مفکورو دده په ټولو آثارو اغېزه وکـــــړه. پوشکین دخپلو څرګندو انتقادونو له کبله یو ځل د روسیې جنوب ته او بل ځلي یوه کلي ته تبعید شو.

په ۱۸۲۵ م کې د روس نظامي افسرانو یو ناکام بغاوت وکړ. ددې بغاوت څخه وروسته تزاري حکومت غوښتل پوشکین خپلې خوا ته جلب کړي نو له تبعید څخه یې بېرته را وغوښت خو پوشکین د پا څون دمفکورو پلوی پاتي شو او په دې وخت کې یې داسي شعرونه ولیکل لکه «سایبېریا ته» چې په دې مجموعه کې چاپ شوی دی. له همدې کبله د روسیې دمرکزواک لرونکو، له ده څخه کرکه کوله، او دده په ښځه یې تو ولګاوه. ددې تورونو په نتیجه کې پوشکین د یوه فرانسوي نظامي افسر سره چې د تزار په چوپړ کې و، په مخامخ دوئل کې ټپي شو او دوه ورځې وروسته مړ شو. دا واقعه د ۱۸۳۷ م کال د جنوري په ۲۷ پېښه شوه. پوشکین تر اوسه د روسیې د ادبیاتو تر ټولو ستر او محبوب شاعر پاتي شوی دی.

دپوشکین ستر آثار دادي:

په شعر کې د «یوګني اونیګین» منظوم ناول، «پولتاوا»، «مسي

سپور»، او په نثر کې د «دبروسکي» او د «کپتان لور» ناولونه او نور.

انعکاس

کوم وخت چې په لوی ځنگله کې غږ دځناورو شي
یا چې د تـــرم له خولې نه پورته یـــوه خبــــره شي
کوم وخت چې له وربځو نه، د تالندې آواز شي خور
یا دغـــونډۍ شا نه کومـــه پیغله په سنـــد رو شي
ته په تش ما حول کې بیا هغـه غبر گــــوې بېـــرته
هر چا ته د خپلې خــــــولې خرې اوروې بېرتـه

ته په غـــبر د تالندې، بربښنـــــا او د څپـو خبر
ته په (ســـویو ستړو) آوازونـــو د شپنـــــو خبر
ته هـــر چا او هـــر شي ته، دده دغبر ځواب وایې
ته د تږولـــــو واړو پـــه نغمـــو او ترانـــو خبـــــر
تا ته مگـــر څـــوک ستا د سندرو ځوا ب نه وایي
اې شـــاعره یو ستـــا د خبرو ځـــواب نـه وایي

انچار

د سوځووڼکو شغلو دلا ندې
په یوه وچه لویه بېد یا کې
انچار ولاړ دی او پیره کا ندي
یوا ځنی دی ټوله دنیا کې

دې تږیو د ښتو دی زېږولی
د خپل غضب په ورځو شپو کې
بیا هرې څانګې تې څڅولي
زهر په پاڼو او په ریښو کې

بیا چې ګرمي شي، دده له ښنتو
اوبځن زهرونه ورو ورو څڅېږي
خو چې ماښام شي، په پلنو دښتو
زهر شي غوټه راڼه ځلېږي

که یوه ګر زانده وریځ پیدا شي
او په دې ونه را وورېږي
دونو څانګو نه، بیا جلا شي
د زهرو څاڅکي، په ریګ څڅېږي

۱ــ انچار: د زهرو ونه

شد ید یو امر یو سړي بل ته
ور کړ چې لاړ شه تر اې انچاره
هغه هم لاړ شو ، دغه اجل ته
او بېرته راغی تر بل سهاره

د مرګ شوده یې راوړه ناچاره
هغه ظالم ته له مجبورۍ نه
پر مخ یې راغله د خولو لاره
حال یې خراب شو له کمزورۍ نه

پر خاورو پرېووت تر کېږدۍ لاندې
لکه چیچلی چې وي تورمار
پړمخ د خاورو ، په ځمکه باندې
په پښو کې مړ شو دخپل سرکار

په هغو زهرو یې آلوده کړل
ظالم فاتح د مرګي غشي
بیا یې ملکو ته د ګاونډیانو
د مرګ لپاره هغه کړل خوشي

وریځ

اې دورک شوي توفان ،وروستۍ وروستۍ وریځې
همدا یوائې ته یې ،په شنه آسمان کې خوځې
ایکې یوائې ته یې، چې غمجن سیوری کوې
یوائې ته (په موږه) ، خوشحا له ورځ غموې

یوه شېبه مخ کې دې وه، مخه دهسک پو ښلې
او هیبتنا کې برېښنا، ته وې پـــــه غېږ نیولې
مبهمه تا لنده دې ،(زموږ پر سر) کوله
نا روغه ځمکه دې هم، په باران او بوله

ورکه شه وخوځېږه، اوس ستا موده پوره ده
توفان تري تم شوی، او ځمکه هم تازه ده
د ونو پاڼو باندې، باد تېروي لاسونه
او له آسمانه شړي، د ستا خواره پوځونه

کځ ... (۱)

هغه خوږه شپه په ياد ده زما
چې مې نظر کې ته له ورا شولې
لکه يو ښکلی الوتونکی خيال
لکه يو پاک ښايست پيدا شولې

ډېر وخت د تا لطيف آواز راته
د نامېندۍ دغم اوږدو شپېو کې
ښکلی تصوير مې دې په خوب ليده
د شور ما شور په بدو اندېښنو کې

کلونه تلل، ياغي ټکان د توفان
پو او پنا کړل پخواني خوبونه
ستا آسماني صورت او ښکلی آواز
هېر مې شول واړه (لکه هېر خوبونه)

په لرې ځای کې ورو ورو ورځې زما
په تياره بند کې تېرېد لې هدر
نه بل ژوندون، نه بل الهام، نه مينه
نه بل معبود ، اونه داوښکو اثر

۱ ــ ک...: دشاعر دمعشوقې پټ نوم

روح ته مې وخت دويښېدو راغلی
بيا مې نظر کې ته له ورا شولې
لکه يو ښکلی الوتونکی خيال
لکه يو پاک ښايست پيدا شولې

زړه مې رپېږي دخوښۍ له زوره
ځکه چې بيا يې شول ورک شوي پيدا
هم يې ژوندون، هم يې الهام، هم مينه
هم يې معبود ، هم يې دمينې متا

سایبیریا ته

د سایبریا د ځمکې زړه کې
وساتئ خپل ویاړ جن زغمونه
ستا سو غمجن کار به ورک نشي
نه د افکارو لوړ پروازونه

هیله چې خور ده د بد مرغیو
بیا به د ستاسي تیاره زندان ته
سترزیري خپور کړي د خوشحالیو
مطلوب فرصت به راشي زمان کې

مینه دوستي به ستا سي مکان ته
له تیارو ورونو در ننه کیږي
لکه دا اوس چې ستا سو زندان ته
زما غږونه آزاد آزاد رسیږي

مات به شي واړه دا ځنځیرونه
بندیخانې به ړنګې شي بېرته
وابه ورئ ورو کې هر کلیونه
وروڼه به در کړي تورې په بېرته

د ژمي ماښام

آسمان تياره دی واورين توفان کې
په ګردلو کې واوري څرخېږي
د ځناورو په شان سوران کي
د ماشومانو په څېر ژړېږي

کله يو وارې زوږ بام د پاسه
خورو وښو کې په شور ماشور شي
لکه ناوخته پرديس ناڅاپه
کړ کۍ وهي ، غلط ترې لور شي

زموږ غريبه زړه جونګړه
سخته غمجنه ، زياته تياره ده
پر تا زما بډکۍ(۱) څه له
د کړکۍ مخ کې چوپيا خوره ده؟

يا د توفان کړيکجن آواز کې
يې ستړې شوې ، ستومانه شوې
يا د سنيو د څرخ آواز کې
د خوب په تال يې پرېشانه شوې

۱ ــ بډکۍ: د بډۍ اسم تصغير دی، له دې څخه دپوشکين مراد خپله دا يي ده چې دی يې له

وړکتوبه روزلی او لوی کړی دی.

اې زما د خوارې ځوانۍ ملګرې
راځه چې وچښو دا شرابونه!!
راځه چې غم ته پيالې کړو سپرې
يو څه خوشال کړو خپل غمجن زړونه

ماته سندره د مرغه(۲) وايه
چې څنګه او سي نورو ملکو کې
ماته سندره د پېغلو وايه
چې او به وړي سهار سپېدو کې

آسمان تياره دی واورين توفان کې
په ګردلو کې واوري څر خېږي
د ځناورو په شان سوران کې
دما شومانو په څېر ژړېږي

اې زما د خوارې ځوانۍ ملګرې
راځه چې وچښو دا شرابونه
راځه چې غم ته پيالې کړو سپرې
يو څه خوشحال کړو خپل غمجن زړونه

---

۲ ــ يوه فلکلوري منظومه ا فسا نه ده چې دايي به د پوشکين په ماشومتوب کې د هغه

دويده كولو لپاره ورته ويله .

اريون (۱)

موږه ډېر وو په بېړۍ كې
دراوه ځينو با دبان
نورو گردو په يو آن
پارو گان وهل بېړۍ كې

زموږ پوخ رهبر چوپيا كې
پر سكان تكيه كوله
او بېړۍ يې چلوله
د سكوت په منتها كې

زه ډاډه ويسا په ځان
او سندرې مې ويلې
ما نوگانو اوربدلې
نا څاپي راغی توفان

واړه مړه شول په بېړۍ كې
برېښنا، تالندې، توفان
زه مرموزه غزلخوان
يوائې واچولم زۍ كې

۱ ــ اريون : دلرغوني يونان يو شاعر دی. افسانه روايت كوي چې يو وخت سمندري غلو داريون په بېړۍ با ندې حمله وكړه، يرغلگرو غوښتل چې اريون مړ كړي او مال يې ولوټي . اريون اجازه وا خيسته چې تر مرگ دمخه خپله سند ره وواييي . اريون سندره وويله او ور پسې يې ځان سمندر ته وغورځاوه . سمندري « دلفين» چې داريون سندرې يې په زړه سخت اغېز كړی و، هغه يې وا خيست او د سمندرڅنډې ته يې ورسوست . پو

شکين دا ترا نه د خپل وخت په ځانګړو پيښــو   با ندې ليکلې او همغو ته پکې اشاره کوي.

بولـــــم تېرې تـــــــرانې
د(راڼه) لمر وړانګو لاندې
ديوې لويې پر ښې وړاندې
وچـــــو م لندې چـــــامې

بندي

زه ترشایم د جالونو دلندې بندیخانې
تماشه کوم په بند کې دیوې ځوانې باښې
ارمانجن اشنا له ورایه رپوي خپل وزرونه
خوځوي تر کړکۍ لاندې ډک له وینو خوراکونه

کله ووهي مشوکه، کله ما پلو ته ګوري
لکه فکر کې یې کوم شی(غلی) زما لپاره ښوري
په کتو او آوازونو اشارې کوي وما ته
غواړي ووایي چې: راشه والوزو لویې فضا ته

موږ آزاد مرغان یو وروره، راځه وخت دی چې تېرېږي
راځه والوزو اې ځای ته چې تر وریځو غر ښکارېږي
هغه ځای ته چې هغه کې دشنه بحر ناظران یو
هغه ځای ته چې یوازې زه او باد یې خاوندان یو

دواکخ[۱] ترانه

ولي دخوښۍ آواز چوپ شوی دی
اې دساتېرۍ سندرو پورته شئ!
تل دې نرمې پېغلې ځونې ښځې وي
موږ سره چې عشق درلودلی دی

ډک کړئ ګیلاسونه خپل
تل د ګیلاسونو ته
ټيګو شرابونو ته
واچوئ ګوتګۍ خپلې

راشئ ګیلاسونه سره پورته کړو
تل دې وي شعرونه، تل دې عقل وي
و ځلېږه ته اې مقدس لمره!
هسې چې څراغ سپېدو ته ژېړ ښکاري
دغسي (غلط) او دروغجن حکمت
لمر دابدي عقل ته ژېړ ښکاري
خپله رڼا بايلي آخر ورکه شي
تل دې وي لمر، ترژمۍ دې ورکه شي!

۱ ـ دلرغوني يو نان د شرابو او خوښۍ رب النوع .

پټه مينه

ما له تا سره لرله پټه مينه
ښايي مړه نه وي دا مينه زما په زړه کې
ځکه زه غواړم چې تا په تکليف نه کي
مگر تا به ربړوي نه دغه مينه

ما له تا سره لرله غلې مينه
په چوپيا کې په حسد او محجوبۍ کې
داسي پاکه حقيقي سپيڅلې مينه
خدای کړي نوريې ولري هومره پاکۍ کې

د یادگار څلی

مامجسمه ده جوړه کړې ځان د پاره
پښه به وا ښه نه کړي هغې ته دولس لار
پورته اوچت شوی دسکندر تر یاد گاره
څلی زما دکار

هېڅ وخت به مړ نشم ځکه روح به مې سندرو کې
زیاته تر بدن پاتي شي تل به وي ژوندۍ
یو شاعر که پاتي وي ژوندی به یم خبرو کې
پر ټوله نړۍ

لویه روسیه به گرده پېژني زما مقام
هر روسی ملت به زمانوم وړي په ښاغلي شان
واړه سلاوان او تنگوسان او فنلنډان په کام
کلمک دبیابان

ډېر وخت به له دې سببه یم په خلکو گران
چې مې په خپل وخت کې ښه احساس که را بیدار
ظلم کې مې یاده آزادي کړه او احسان
ومې غوښت په خوار

باید د شاعر مهارت کېږدي خدای ته غاړه
نه له چا وډار شي نه پابند شي د احسان
ومني ستاینه وي که تور وي په ځان دواړه

لر شي له نادان .

لرمانتوف

لرمانتوف(۱۸۴۱ م ـ ۱۸۱۴ م) دروسيې دادبيا تو تر ټولو لوړه رومانتيکه څېره ده . دې ستر ادبي نابغه تش ۲٦ کاله ژوند وکړ او که چېرې ژوندی پاتې شوی وای خامخا به د يورپ په شاعرانو کې بې سا ري مقام ته اوچت شوی و .

لرمانتوف په ۱۸ کلنۍ کې د تزار گا رد ته داخل شو او دعمر په ۲۲ کلنۍ کې يې « د شاعر مرگ» مشهور او بې ساري شعر د پوشکين د مر گ په منا سبت وليکه او له همدې وخت څخه يې شهرت ته مخه کړه . دی دخپل وخت په رژيم باندې دانتقاد له کبله قفقاز ته تبعيد شو . دی هم د پوشکين په شان په دوئل کې وږل شوی دی . دده په باره کې ويل شوي دي :« يو مرغه و چې له جنته راغلی و او په لنډه موده کې چې د قفس زنداني و، داسي نارې يې وکړې چې له جنته راتلې.» ما دلته په چونغر کې دده شپږ شعرونه پښتو کړي دي .

د لرمنتوف تر ټولو مشهور آثار د ا دي : په قصيدو کې « ديمون» او « مه څېری» . په ناولونو کې د« پېړۍ قهرمان» او په منظومو ډرامو کې « مسکو».

بادبان

یوائحي یو بادبان د سمندر په شنه غبار کې
له لرې متهکې ښکاري او سپینچک شاني ځلیږي
په لرې هیوادو کې څه تپوس کړي څه شی غواړي؟
په خپل ښکلي هیواد کې(خدازده) څه ترې پاته کېږي
بادونه غورهار کړي، څپې یوه په بله اوړي
شا تیر د بادله زوره یوه خوا بله خوا کرېږي
نه، نه ! په سمندر کې نېکمرغي نه لټوي
او نه‌له نېکمرغۍ نه چېرې تښتي یا پټېږي
تر سپین بادبان دلاندې شنې رڼې اوبه د بحر
له پاسه یې دلمر زرینې وړانګې یې خورېږي
لیکن یاغي باد بان د توفانو هوس لري
ممکن په توفانو کې نېکمرغي موندله کېږي

دژوندجا م

په پټو سترګو مو شونډان دژوند په جام ایښي
د هیلو لارکې مو ګا مونه ټول ناکام ایښي
موږه بې ځایه تودې اوښکې تو یوو وربا ندې
غمي د اوښکو مو د جام په زیو خام ایښي
دمرګ شپېه به زموږ له سترګو پرده لري کاندي
وابه خلي ټول هغه چې موږ ځانله تمام ایښي
ها وخت به پوشو چې دژوندجام لا پخواتش و
موږ غولېدلي وو کنه دی په رښتیا تش و

کمر

طلايي وربځې د لـــــو کمرې
په سينه باندې شپه کــــږله تېره
سبا د وخته لوبغاړې وربځـــه
په شنـــه آسمان کې لاړله لرې

په کمـــــر پاتې يولوند اثر شو
يکې يوائې هلتـــــــــه ولاړ و
په يوه ژور فکـــــــر کې لاړو
چوپې صحرا ته په ژړا ســـر شو

وريځې

د اسمان وريځو تل پر د ېسانو !
په شنه آسمان کې د در لـــــړونو
زما په شانې تل سر گـــــــردانو
له گران شمال نه جنـــوب ته تلونو

څوک شړي تا سي ؟ آيا تقديردی؟
يا پټ حسد دی، يا ښکاره کېن دی؟
آيا د جرم دغه تأثير دی ؟
يا د دوستانو تور او نا ورين دی ؟

نه هسې نه ده ، پټو [1] خپه کړئ
ستا سي نه حس شته او نه دردونه
همېش آزادې ، همېش سړې يئ
نه مو وطن شته ، نـــــه تبعيدونه

۱ ــ پتو يعنی پټيو او کروندو په خپلې بې بدلونه بڼې خپه کړئ او لېږد ته يې وهڅولئ. شاعر غواړي د شعر په ژبه ووايي چې دلته ځمکه او ماحول يو رنګ او بې بدلونه دی.

• • • •

په لوخ غره کې دوحشي شمال دپاسه
ده ولاړه د کاج يکې يـــوا ځې ونـــه
له درانه خـــوبه کـــږه وږه زنګېږي
د سپينکۍ واورې جامه وربانديې پلنه

همېش خوب وينې چې لرې په صحرا کې
هغې سيمې کې چې لمر ترينه راخېژي
پر تاوده کمـــــره غمجنه او يوا ځې
د خـــــرما ښايسته ونه راشنه کېږي

. . . .

تش یو زه راځم پلو د لویې لار ته
په غبار کې د برینه لار ځلیږي
چوپې دښتې غوږ نیولی خدای دربار ته
او یو ستـــوری هغه بل سره غږیږي

د آسمان هر یو شی درونددی او متین دی
مځکه غلې ویده شوې شنه رڼاکې
مګر ولي زما زړه له غمو شین دی
ارماني یمه د کوم شي په سوداکې؟

د هیڅ شي منتظر نه یم له خپل ژونده
او نه کړم په هیڅ تېر شوي افسوسونه
آزادي غواړم یوا ځي له دې بنده
هېرېدو ته د ځان غواړمه خوبونه

مګر خوب، نه دلحد ساړه خوبونه
هسي خوب چې په کو ګل کې مې رپیږي
د ژوند واړه طا قتـــونه، قوتـــونه
او سینه کې مې سا ښکته پورته کیږي

چې کرۍ، شپه ورځ، د مینې په باره کې
ماته ووايي یو خوږ آواز سندرې
شنه څېرۍ مې سر د پاسه (په نخره کې)
سر راکوز کړي راسره وکړي خبرې

پتوفي

ساندور الکساندر پتوفي (۱۸۲۳ ـ ۱۸۴۹)د مجارستان تر ټولو لوی شاعر دی او تش ۲۶ کاله ژوندیې کړی دی. پتوفي نه یوائې یو ستر شاعر بلکې د مجارستان یو ستر ملي اتل هم دی.

غروب

لمر لکه مړاوی گل د ځمکې په لور
سر ټيټوي او ښکته کېږي پسې
دده له سره او طلايي جام څخه
ورو ورو د نور پاڼې تويېږي پسې
دد نيا گی له شوره ډکه ورځه
ورو ما ښامېږي او چوپېږي پسې
په دې ما ښام کې دناقوس شرنگهار
غوږ ته له لري رارسېږي پسې
دا څه زړه وړونکې آسماني نغمه ده
چې له دې ستورې را بهېږي پسې
له هغه لري ښايسته ستورې!!
له اې آزاده وارسته ستوري!!

یادونه :

د پوشکین او لرمانتوف شعرونه د افغانستان را دیو د روسي تر جمان او سلاکار
« ایگور سوچنکو » په مرسته او زیار پښتو شوي او مؤثق شوي دي ،
که څه هم هغه اوس پور پرېکړی او هغې نړۍ ته تللی دی خو زه د ژوند
تر پایه دهغه ددغه احسان منونکی یم.